

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 25-26.02.2013 r. na kierunku Dyrygentura prowadzonym w ramach obszaru kształcenia w zakresie sztuki na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszcy

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. Sławomir Kaczorowski, członek PKA;

członkowie:

1. prof. Jerzy Swoboda – ekspert PKA, merytoryczny (1);
2. prof. Regina Michalak – ekspert PKA, merytoryczny (2);
3. mgr Bożena Wasilewska – ekspert PKA, formalno-prawny;
4. Maria Golińska – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów.

Krótką informacja o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku – Dyrygentura, prowadzonym na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszcy, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych na rok akademicki 2012/2013. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Został on utworzony z dniem 01.10.2009 - zgodnie z Uchwałą 3/2008 Rady Wydziału Dyrygentury Chóralnej i Edukacji Muzycznej z dnia 23.04.2008 oraz Uchwałą nr 42 Senatu Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszcy z dnia 20 maja 2008 r. Wydział zakończył 30.09.2012 pierwszy cykl kształcenia w ramach studiów I stopnia. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Członkowie Zespołu zapoznali się z Raportem Samooceny, a także ustalili podział kompetencji. W toku wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału, prowadzącego oceniany kierunek, analizował niezbędne dokumenty - zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, przeprowadził hospitacje zajęć i odbył spotkania ze studentami oraz pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował także prace dyplomowe.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1). *Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.*

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, zgodnie z Uchwałą Senatu z dn. 18.09.2012 r., przedstawiła strategię rozwoju do 2024 r., kiedy Uczelnia będzie obchodziła 50-lecie swego istnienia. Dokument zawarty w załączniku do ww. uchwały zawiera również misję Akademii. Misją Akademii jest odkrywanie i przekazywanie prawdy poprzez prowadzenie badań naukowych, działalność artystyczną oraz kształcenie studentów i doktorantów, wyposażenie ich we wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje. Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności w zakresie prowadzenia badań naukowych, twórczości artystycznej i prac rozwojowych. Uczelnia jest współtwórcą polskiej kultury muzycznej. W 2009 roku została poszerzona oferta kształcenia ze względu na zapotrzebowanie środowiska oraz rynku pracy. Wydział zmienił nazwę z Wydziału Dyrygentury Chóralnej i Edukacji Muzycznej na Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej. Obecnie w jednostce prowadzone są trzy kierunki studiów: Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej, Jazz i Muzyka Estradowa (ze specjalnościami instrumentalistyka jazzowa, wokalistyka jazzowa) oraz Dyrygentura. W ramach kierunku - Dyrygentura prowadzona jest specjalność dyrygentura symfoniczno-operowa. Od roku akademickiego 2012/2013 Wydział prowadzi kształcenie na kierunku - Dyrygentura w ramach dwuletnich studiów II stopnia.

Do roku 2024 (w którym przypadnie 50-lecie Uczelni) planowany jest dalszy rozwój poziomu i struktur w celu osiągnięcia statusu uniwersyteckiego i przekształcenia Akademii w Uniwersytet Muzyczny. Konsekwencją tego planu jest dalsze poszerzenie oferty dydaktycznej, w tym powoływanie nowych kierunków, co z kolei łączy się z możliwościami uzyskania w dalszej perspektywie nowych uprawnień do prowadzenia przewodów doktorskich oraz habilitacyjnych. Uczelnia zamierza również prowadzić na wszystkich kierunkach kształcenie na poziomie studiów I i II st. a także studia doktoranckie. Warto również odnotować kolejne założenie strategiczne związane z poszerzaniem związków z regionem w celu umożliwienia oddziaływania i reagowania Uczelni na potrzeby społeczne.

Przedstawione wyżej wybrane punkty, odnoszące się do strategii rozwoju Uczelni, w pełni korespondują z misją oraz strategią Jednostki. Zgodnie z dokumentem przedstawionym przez Władze Wydziału warto wskazać m.in. na następujące punkty: powołanie studiów doktoranckich w dyscyplinie artystycznej Dyrygentura, kontynuowanie dotychczasowej współpracy z placówkami edukacyjnymi i kulturalnymi miasta i regionu, powołanie nowych specjalizacji (w tym dyrygentury orkiestr dętych).

Przedstawione wyżej zestawienie wybranych punktów, odnoszących się do strategii Uczelni a następnie Wydziału, w pełni potwierdzają powiązanie koncepcji kształcenia (dla kierunku – Dyrygentura) z misją Uczelni oraz ze strategią Jednostki.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

Plan studiów daje możliwość elastycznego kształtowania oferty kształcenia ze względu na bogatą gamę przedmiotów fakultatywnych, których łączna liczba proponowanych godzin wynosi 810. Wśród przedmiotów fakultatywnych odnajdziemy m.in.: arteterapię, etnomuzykologię, warsztaty słuchania muzyki jazzowej. Powyższy wykaz potwierdza duży stopień różnorodności przedmiotów oraz ich różnorodność w zakresie treści kształcenia w porównaniu do pozostałych przedmiotów kierunkowych. Proponuje się rozważyć zmniejszenie liczby godzin przedmiotów obowiązkowych (przede wszystkim w grupie przedmiotów ogólnych) w celu proporcjonalnego zredukowania liczby godzin na przedmioty fakultatywne, które winien zrealizować student; pozostawiając jednocześnie dotychczasową ofertę przedmiotów obieralnych. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi - liczba godzin zajęć do wyboru, koniecznych do zrealizowania przez studenta, musi wynosić 30% liczby godzin przedmiotów obowiązkowych. Plan studiów daje możliwość spełnienia tego warunku,

niemniej jednak (ze względu na znaczną liczbę godzin przedmiotów obowiązkowych) całkowita liczba godzin, jaką musi zrealizować student jest zbyt wysoka. Niniejsza modyfikacja pozwoliłaby również poprawić uchybienie w zakresie punktacji ECTS. W załączonym programie studiów przedmiotom obowiązkowym przyporządkowano 129 p. ECTS, w związku z powyższym na przedmioty fakultatywne pozostaje jedynie 51 p. ECTS (wobec wymaganych min. 54 p. ECTS, stanowiących z kolei 30% ze 180 p. ECTS).

2). *Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.*

Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku – Dyrygentura a także określenie jego celów i efektów w sposób naturalny łączy się z koniecznością współpracy szczególnie z interesariuszami zewnętrznymi, reprezentującymi różne instytucje muzyczne. Świadectwem dobrej współpracy jest fakt odbywania praktyk studenckich oraz egzaminów dyplomowych (w formie dyrygowania przez studentów zawodowymi orkiestrami) z bydgoskimi instytucjami muzycznymi a także Toruńską Orkiestrą Symfoniczną oraz Symfoniczną Filharmonią Warmińsko-Mazurską w Olsztynie. Konsultacje z absolwentami Akademii oraz ich pracodawcami a także Władzami Miasta potwierdziły zapotrzebowanie w zakresie kształcenia na kierunku – Dyrygentura, ze względu na założenia dotyczące polityki kulturalnej regionu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, misja Uczelni oraz strategia Jednostki jest spójna. Plan studiów daje możliwość elastycznego kształtowania oferty kształcenia. Proponuje się rozważyć ograniczenie liczby przedmiotów obowiązkowych w celu zmniejszenia obciążenia studenta, wprowadzając jednocześnie drobną korektę w punktacji ECTS (patrz: *Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania*).

2) Należy podkreślić istotny udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) *Ocena zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku. Ocena spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru nauki⁴, z którego kierunek się wywodzi.*

Standardy kształcenia zostały wprowadzone w roku akademickim 2009/2010. Od roku akademickiego 2012/2013 wprowadzany jest program kształcenia oparty na efektach kształcenia zgodnie z KRK. Senat Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2012 r. Uchwałą nr 14 zatwierdził kierunkowe efekty kształcenia dla kierunków: Kompozycja i Teoria Muzyki, Reżyseria Dźwięku, Instrumentalistyka, Wokalistyka, Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej, Jazz i Muzyka Estradowa, **Dyrygentura**.

Zostały określone efekty kierunkowe oraz moduły przedmiotów je realizujące, a także przyporządkowano efekty kierunkowe do efektów obszarowych – w zakresie sztuki (określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Założone cele oraz specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia są w pełni zgodne z Krajowymi Ramami kwalifikacji, mają one również swoje odniesienie do wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku instrumentalistyka (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r.). Właściwą spójność specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia zapewniają m.in. następujące przedmioty: dyrygowanie, czytanie partytur, praktyka orkiestrowa, partytura XX i XXI wieku, metodyka prowadzenia zespołów chóralskich oraz instrumentalnych.

Ocena możliwości osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów).

Koncepcja kształcenia opracowana dla kierunku Dyrygentura na poziomie studiów I stopnia zawiera oczekiwane cele kształcenia, spełnia wymogi standardów w tym zakresie. Kwalifikacje absolwenta są zgodne ze standardami na ocenianym kierunku studiów. W ramach studiów I stopnia przyjęto kierunkowe efekty kształcenia: 17 w zakresie wiedzy, 22 w zakresie umiejętności oraz 8 w zakresie kompetencji społecznych. Mają one właściwe pokrycie z efektami obszarowymi w zakresie sztuk muzycznych (zgodnie z Rozporządzeniem wskazanym w powyższym podpunkcie). Punktem wyjścia do budowania efektów kierunkowych dla Dyrygentury były także wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku instrumentalistyka, co w konsekwencji przyczyniło się do bardzo precyzyjnego zdefiniowania efektów dla Dyrygentury, jako dyscypliny wykonawczej. Dobór przedmiotów/modułów kształcenia dla poszczególnych kierunkowych efektów kształcenia jest prawidłowy, co z kolei zapewnia ich właściwe pokrycie. Program praktyk zawarty jest w przedmiocie praktyka orkiestrowa (75 godzin). W ramach fakultetu możliwy jest wybór praktyki chóralnej (30 godzin). Obejmuje on zarówno wykłady przygotowujące jak i ćwiczenia w postaci przeprowadzenia przez studentów prób z zespołami akademickimi jak i z zawodowymi wokalistami i instrumentalistami w operze i filharmonii. W podsumowaniu należy stwierdzić, iż koncepcja kształcenia gwarantuje w pełni możliwość osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów oraz praktyk zawodowych.

Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany.

Sylabusy do wszystkich przedmiotów, w tym przyporządkowane im efekty kształcenia – przedmiotowe (w pełni odpowiadające efektom kierunkowym, co ilustrują również oznaczenia za pomocą właściwych symboli), są zamieszczone na stronie internetowej Uczelni. Dodatkowo na stronie internetowej zamieszczone są również efekty kierunkowe. Ponadto łatwy kontakt studentów z prowadzącymi zajęcia, możliwy dzięki otwartości

wykładowców, pozwala na przekazywanie wszystkich interesujących studentów informacji dotyczących poszczególnych przedmiotów. Studenci potwierdzili, iż otrzymują sylabusy podczas pierwszego spotkania z prowadzącym zajęcia.

2) *Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.*

Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Określono je bardzo precyzyjnie (z odniesieniem do efektów obszarowych w zakresie sztuki), jednocześnie przyporządkowując je do poszczególnych realizowanych przedmiotów, co w konsekwencji gwarantuje przejrzystość systemu ich weryfikacji.

3) *Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia, w tym:*

- *objęcia tym systemem wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), oraz wszystkich etapów kształcenia;*

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie etapy kształcenia - biorąc pod uwagę przewidziane zgodnie z planem studiów zaliczenia, zaliczenia ze stopniem oraz egzaminy. Ich forma i zakres wymagań (opisany w większości sylabusów) są adekwatne do poszczególnych kategorii efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) deklarowanych dla poszczególnych przedmiotów. Modelowym przykładem jest niewątpliwie przedmiot główny – Dyrygentura, który ogniskuje w sobie różne kategorie deklarowanych efektów, których weryfikacja odbywa się po każdym semestrze w formie egzaminu przejściowego a przede wszystkim na zakończenie cyklu kształcenia – podczas egzaminu dyplomowego polegającego na dyrygowaniu orkiestrą w ramach publicznego koncertu (patrz: kolejny podpunkt).

- *możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, prawidłowości ustalonych procedur, metod (dobór do ocenianego kryterium) i ocen, ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania;*

Możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach są optymalne i wynikają ze specyfiki kształcenia na wizytowanym kierunku - prowadzenie zajęć w małych grupach (kilkuosobowych) lub w formie indywidualnej (w relacji mistrz-uczeń). Sylabusy dla poszczególnych przedmiotów, zamieszczone w formie załączników do Raportu, w sposób precyzyjny przedstawiają wszystkie związane z tym procedury. W ramach przedmiotu głównego, jakim jest Dyrygentura każdy student przystępuje do egzaminu przejściowego (odbywającego się po każdym semestrze – od 1. do 5.), który przyjmuje formę praktyczną. Polega on na dyrygowaniu - przy współpracy z dwoma akompaniatorami i solistami, które jest oceniane przez członków komisji egzaminacyjnej. Egzamin dyplomowy (odbywający się po 6. semestrze) polega na dyrygowaniu orkiestrą - również przed komisją egzaminacyjną ale w ramach publicznej prezentacji utworu. Możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia, w ramach procesu dyplomowania, należy więc uznać za optymalne a zarazem kompleksowe – przy jednoczesnym uwzględnieniu pisemnej pracy dyplomowej (realizowanej także przez studenta, która również podlega obronie przed komisją egzaminacyjną. Zasady dyplomowania określone są i realizowane zgodnie z Regulaminem Studiów. Regulacje szczegółowe określa rozdział VII Regulaminu w paragrafach od § 18 do § 23., w tym szczegóły dotyczące egzaminu dyplomowego: na kierunku - Dyrygentura, specjalność dyrygentura symfoniczno-operowa (studia I stopnia – patrz wyżej). Na studiach II stopnia (specjalność dyrygentura symfoniczno-operowa) zakres egzaminu dyplomowego obejmuje: przygotowanie i dyrygowanie przedstawieniem operowym i koncertem symfonicznym, pisemną pracę dyplomową i obronę pracy.

W ramach innych przedmiotów o charakterze indywidualnym (np. Fortepian) obowiązują również egzaminy, odbywające się przed komisją egzaminacyjną po każdym semestrze.

Przedmioty o charakterze zbiorowym (np. Analiza dzieła muzycznego, Historia form i stylów), odbywające się w małych grupach (kilkuosobowych lub kilkunastoosobowych) dają możliwość bezpośredniego kontaktu ze studentem, co stwarza dogodne warunki do przeprowadzania zaliczeń i egzaminów w formie ustnej bądź pisemnej.

Podczas wizytacji poddano ocenie 10 akt osobowych absolwentów z których wynika, iż protokoły egzaminacyjne prowadzone są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.). Karty okresowych osiągnięć studenta prowadzone są również zgodnie z powyżej przytoczonym rozporządzeniem.

Dyplomy i suplementy sporządzane są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61). Ponadto w suplementach znajdują się szczegóły dotyczące programu takie jak: składowe programy studiów oraz indywidualne osiągnięcia, uzyskane oceny oraz punkty ECTS.

Dokumentacja toku studiów, w tym również procesu dyplomowania sporządzana jest prawidłowo.

- standaryzacji wymagań, zapewnienia przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen;

Optymalne możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia, wynikające ze specyfiki wizytowanego kierunku, w tym opisane w powyższym podpunkcie procedury, zapewniają przejrzystość i obiektywizm w zakresie formułowania ocen. Warto podkreślić, iż – zgodnie z par. 10, p. 4 Regulaminu studiów (patrz: s. 64 Raportu) - ocena wystawiana przez komisję egzaminacyjną jest liczona według średniej arytmetycznej, co należy również uznać za bardzo dobrą metodę w zakresie obiektywizmu przy ostatecznym formułowaniu oceny. Zgodnie z p. 1 par. 11 niniejszego Regulaminu - w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z przedmiotu głównego (w ramach kierunku – Dyrygentura) - studentowi przysługuje prawo do powtórnej oceny z tego przedmiotu, wystawianej przez komisję egzaminacyjną powołaną przez Dziekana. Niniejsza regulacja służy również zapewnieniu obiektywizmu w formułowaniu ocen. Precyzyjnie opisane w większości sylabusów wymagania końcowe – w tym formy i zasady zaliczenia dla poszczególnych przedmiotów (np. Kształcenie słuchu, Instrumentacja z instrumentoznawstwem) służą również standaryzacji wymagań.

- w przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni.

Wizytowana jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

- analiza skali i przyczyn odsiewu.

Kształcenie na kierunku dyrygentura należy do studiów o charakterze elitarnym. Zgodnie z wykazem zamieszczonym w tabeli (patrz: Raport, s. 34) liczba studentów wynosi 12, w tym 5 na I roku studiów II stopnia. Od chwili uruchomienia kierunku został skreślony z listy jeden student po I roku studiów I stopnia z powodu niezadowolających wyników. Skala odsiewu wyniosła więc ok. 8%. Analiza tabeli (patrz: Raport, s. 34), dotycząca liczby studentów na poszczególnych latach, potwierdza duże zainteresowanie kształceniem na kierunku – Dyrygentura a obecność tylko jednej osoby na II roku studiów I stopnia (przy znacznie większej liczbie osób na roku III studiów I stopnia oraz na roku I studiów II stopnia) ilustruje

elitarny charakter kształcenia oraz rzeczywisty zakres autentycznego zainteresowania kandydatów (w tym osób przyjętych). Może ono zmieniać się w zależności od rocznika.

- *ocena dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia.*

Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są w pełni dostępne poprzez: umieszczenie na stronie internetowej sylabusów, w których został określony zakres i forma wymagań dla poszczególnych przedmiotów w ramach zaliczeń i egzaminów; umieszczenie w gablotach programów studiów, które informują o formach zaliczenia dla poszczególnych etapów kształcenia (zaliczenie, zaliczenie ze stopniem, egzamin).

4) *Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.*

W następnym roku akademickim (2013/14) zakończy się pierwszy cykl kształcenia na poziomie studiów II stopnia. Większość absolwentów studiów I stopnia kontynuuje swoją edukację na studiach uzupełniających magisterskich; istnieje więc możliwość bezpośredniego kontaktu z absolwentami (studiów I stopnia) podczas zajęć. Mechanizm umożliwiający badanie losów (karier) absolwentów jest w fazie przygotowań. Zarządzeniem Rektora Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy z dnia 13 września 2012 r. w strukturze organizacyjnej Działu Artystycznego zostało wydzielone Biuro Karier, podległe merytorycznie Prorektorowi ds. artystycznych. Uczelnia opracowała wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu badania losów zawodowych absolwentów. Biorąc pod uwagę działalność artystyczną aktualnych absolwentów studiów I stopnia należy stwierdzić, iż efekty kształcenia zostały w pełni dostosowane do ich oczekiwań oraz rynku pracy. Władze Wydziału przedstawiły dotychczasowe dokonania artystyczne absolwentów, a obecnie studentów studiów II stopnia. Są one następujące: debiut dyrygencki w Filharmonii Pomorskiej, asystent dyrygenta podczas prób z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Bałtyckiej oraz Filharmonii w Płocku (2010), udział w warsztatach dyrygenckich w Columbus University oraz w Juilliard School (USA), dyrygowanie koncertów podczas tournée orkiestry „Pro Musica” w Chinach, uczestnik II Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Dyrygentów w Mołdawii, dyrygent zespołu kameralnego „Multi-Camerata” podczas XIX Festiwalu Sztuki i Muzyki Krajów Bałtyckich „Probaltica”, asystent dyrygenta podczas prób z Orkiestrą Symfoniczną Teatru Operowego w Parpignan we Francji (2012), przygotowanie oraz dyrygowanie *Koncertem na gitarę i orkiestrę kameralną* Józefa Świdra w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej organizowanej przez Akademię Muzyczną w Bydgoszczy (2011), Koncert dyplomowy – dyrygowanie Toruńską Orkiestrą Symfoniczną (2012), wykłady prowadzone w ramach V i VI edycji Letnich Kursów Metodycznych Muzyki Dawnej (2011, 2012), dyrygowanie Orkiestrą VI letnich Kursów Metodycznych Muzyki Dawnej w ramach Koncertu Inauguracyjnego XIX Międzynarodowej Letniej Akademii Muzyki Dawnej (koncert został zarejestrowany przez Program 2 Polskiego Radia).

Przedstawiony wyżej wykaz potwierdza bardzo duże zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych (zarówno krajowych jak i zagranicznych) w osiągnięciu zamierzonych efektów kształcenia, a także w kształtowaniu ich struktury oraz dużą efektywność działań prowadzonych przez Uczelnię i Jednostkę.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Podsumowując ocenę pisemnych prac dyplomowych należy stwierdzić, iż ich poziom jest bardzo zróżnicowany, co wynika również z różnego stopnia zaangażowania dyplomantów. Podejmowana problematyka w pełni odpowiada treściom kształcenia związanym z kierunkiem – Dyrygentura. Warto podkreślić, iż opinie członków Zespołu Oceniającego - dotyczące poszczególnych prac, w pełni odzwierciedlają treść recenzji, w tym oceny – zarówno recenzenta jak i promotora; świadczy to o tym, iż prace dyplomowe zostały ocenione bardzo obiektywnie. W jednym przypadku promotorem był asystent, co należy uznać za błąd. Przydzielanie promotorstwa prac licencjackich asystentom jest niezgodne z Regulaminem Studiów obowiązującym w Akademii.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1)** Założone cele oraz efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziom kwalifikacji i profil kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, w tym z efektami obszarowymi w zakresie sztuki.
- 2)** Efekty kształcenia zostały opracowane w sposób zrozumiały i jest możliwa ich weryfikacja
- 3)** System weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje prawidłowo.
- 4)** Mechanizm umożliwiający badanie losów (karier) absolwentów jest w fazie przygotowań, a bezpośredni kontakt z absolwentami studiów I st. wynika z ich kontynuacji kształcenia na poziomie studiów II stopnia. Należy podkreślić duże zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych (zarówno krajowych jak i zagranicznych) w osiąganiu zamierzonych efektów kształcenia a także w kształtowaniu struktury efektów kształcenia oraz dużą efektywność działań prowadzonych przez Uczelnię i Jednostkę.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1). *Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów;*

Realizowany program studiów w pełni umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Program studiów jest wielokierunkowy, pozwalający na przyswojenie bogatej wiedzy związanej z realizacją wyuczonego zawodu.

- ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu , w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;

Czas trwania, dobór treści kształcenia jak i formę zajęć dydaktycznych uzależnioną od wymagań konkretnego przedmiotu (wykłady, ćwiczenia, zajęcia praktyczne) oraz metody kształcenia - warunkujące osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na danym poziomie – Zespół Oceniający uznał za właściwy i ocenił pozytywnie. Opinia studentów potwierdza spójność i logikę programu zajęć . Plany zajęć są z zasady dość elastyczne, co studenci oceniają bardzo pozytywnie. Przedmioty, w których uczestniczy większa liczba studentów posiadają stałe godziny ich odbywania. Godziny zajęć indywidualnych ustalane są często na zasadzie porozumienia z nauczycielem akademickim. Studenci na spotkaniu z Zespołem

Oceniającym zaznaczali, że ich wpływ na ułożenie rozkładu zajęć pozwala na racjonalne gospodarowanie czasem i mają oni możliwość ćwiczenia między zajęciami.

Badana jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

- ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu przedmiotów i poszczególnych przedmiotów). Ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami. Ocena sposobu wykorzystania możliwości stworzonych przez ten system w indywidualizowaniu procesu kształcenia, w tym poprzez wymianę międzyuczelnianą, międzynarodową;

Metody, środki i materiały dydaktyczne stosowane w nauczaniu studentów są indywidualnie określone i wynikają ze specyfiki nauczanych przedmiotów. Znaczna część zajęć dydaktycznych opiera się na indywidualnej pracy studentów. Nauczanie gry na instrumentach, dyrygowanie, czytanie i analiza partytur, propedeutyka instrumentacji to indywidualne warsztaty pracy nauczyciela i studenta. Podczas tych warsztatów pokaz i demonstracja prowadzącego przy aktywnej samokontroli studenta są czynnikami decydującymi o powodzeniu dydaktycznym. Przedmioty kształcące określone umiejętności muzyczne nauczane w kilku i kilkunasto osobowych grupach, takie jak: zespoły instrumentalne, zespoły wokalne, kształcenie słuchu, harmonia, prowadzone są przede wszystkim metodami aktywnymi – problemowo-poszukującymi, ekspresyjnymi, praktycznymi i analitycznymi. Podstawowymi metodami dydaktycznymi teoretycznych zajęć grupowych są metody słowne: wykład, dyskusja, praca z tekstem. Stosowanie tych wszystkich form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia przy prawidłowo założonym czasie oraz właściwym doborze treści kształcenia w badanej jednostce, gwarantuje zdaniem Zespołu Oceniającego osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, danego poziomu kwalifikacji.

Tworzony na Wydziale system ECTS jest zgodny z powszechnie obowiązującymi zasadami w tym zakresie i dotyczy:

- stosowania punktów kredytowych określających nakład pracy studenta niezbędny do zaliczenia poszczególnych przedmiotów,
- sposobu informowania o studiach w innej uczelni,
- zawierania porozumień między uczelniami na temat zasad odbywania studiów.

Studenci wiedzą, czym są punkty ECTS i jakie jest ich zadanie. Wiedzą również, ilu godzinom pracy odpowiada 1 punkt. Uważają, że punkty ECTS są przypisane do przedmiotów w sposób, który odzwierciedla nakład ich pracy. Najwyższą liczbę punktów przypisano przedmiotom kierunkowym, które wymagają największego nakładu pracy. Zdaniem Zespołu Oceniającego, nakład pracy jest adekwatny do zakładanych efektów kształcenia. Specyfika kierunku sprawia, że praktycznie każdy student ma zindywidualizowany proces kształcenia. Wynika to nie tylko z małej liczebności grup, ale też z faktu, że duża liczba godzin zajęciowych odbywa się jako zajęcia indywidualne. Plan studiów daje możliwość elastycznego kształtowania oferty kształcenia ze względu na bogatą gamę przedmiotów fakultatywnych. Proponuje się jednak rozważenie zmniejszenia liczby godzin przedmiotów obowiązkowych (w grupie przedmiotów ogólnych) w celu proporcjonalnego zredukowania liczby godzin na przedmioty fakultatywne, które winien

zrealizować student. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi - liczba godzin zajęć do wyboru, koniecznych do zrealizowania przez studenta, musi wynosić 30% liczby godzin obowiązkowych. Plan studiów daje możliwość spełnienia tego warunku, niemniej jednak (ze względu na znaczną liczbę godzin przedmiotów obowiązkowych) całkowita liczba godzin, jaką musi zrealizować student jest zbyt wysoka. Niniejsza modyfikacja pozwoliłaby również poprawić drobne uchybienie w zakresie punktacji ECTS. Z uwagi na krótki okres działalności kierunku, programy międzynarodowej wymiany studentów LLP Erasmus dotychczas nie zostały wdrożone.

- ocena prawidłowości: sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów poszczególnych poziomów kwalifikacji;

Sekwencja przedmiotów określonych w planie i programie studiów na poszczególnych poziomach kwalifikacji jest prawidłowa i zapewnia ciągłość opanowywania założonych treści.

- ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Ocena systemu kontroli i zaliczania praktyk;

Program praktyk zawarty jest w trzech przedmiotach kierunkowych: praktyka orkiestrowa na I stopniu (75 godzin) oraz praktyka orkiestrowa (60 godzin) i praktyka operowa na II stopniu (60 godzin). W ramach fakultetu możliwy jest wybór praktyki chóralnej (30 godzin). Obejmuje on zarówno wykłady przygotowujące jak i ćwiczenia w postaci przeprowadzenia przez studentów prób z zespołami akademickimi jak i z zawodowymi wokalistami i instrumentalistami w operze i filharmonii.

Założeniem programowym jest wykorzystanie zdobytej wiedzy teoretycznej w nabyciu praktycznych umiejętności w zakresie współpracy dyrygent – orkiestra, nawiązaniu właściwego kontaktu oraz umiejętności prowadzenia i właściwego rozplanowania próby w celu uzyskania pożądanego efektu artystycznego, przygotowaniu do poprowadzenia prób chóru a cappella i zespołów wokalnie-instrumentalnych. Program zawiera także problematykę pracy z różnego rodzaju zespołami muzycznymi w teatrze operowym; obserwacje i przygotowanie do przeprowadzenia prób częściowych (sekcyjnych) i całościowych na poszczególnych etapach przygotowań, asystowanie przy przygotowaniu premiery dzieła operowego, przeprowadzenie części spektaklu (akt) w ramach koncertu dyplomowego.

Wymiar praktyk, spójność jego programu oraz dobór miejsc w których się odbywają dają niemal pewność, że po zakończonym pełnym cyklu (wszyscy licencjaci I stopnia są studentami I roku studiów II stopnia) można będzie stwierdzić możliwość nabycia przez studentów umiejętności praktycznych w wymaganym zakresie.

System kontroli i zaliczania praktyk wymaga dopracowania. Zaleca się wprowadzenie „Dzienniczka praktyk”.

- ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawidłowość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki. Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia;

Organizacja procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów jest prawidłowa i zapewnia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. ZOD nie funkcjonuje w ramach badanej Jednostki.

- ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych.

Istnieje możliwość otrzymania Indywidualnej Organizacji Studiów w sytuacji, w której studenci wykazując wybitne zdolności pragną studiować więcej niż jedną specjalność. Studenci niepełnosprawni również mają możliwość studiowania w trybie indywidualnym.

2) *Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.*

Gwarantem odpowiedniej jakości kształcenia jest zapewnienie kierunkowi kadry nauczycieli akademickich o najwyższych kwalifikacjach. Nauczycielami prowadzącymi przedmioty są osoby aktualnie czynnie pracujące w zawodzie, bądź posiadające w takiej pracy wcześniejsze znaczące osiągnięcia. Innym elementem troski o jakość kształcenia jest zapewnienie pracy dydaktycznej w formie zajęć indywidualnych lub też w grupach o liczebności odpowiedniej do przedmiotu. Daje to gwarancję indywidualnego rozwoju artystycznego każdego studenta i jest optymalnie efektywne w procesie przekazywania wiedzy i umiejętności. Obiektywność oceny postępów studentów zapewniona jest poprzez stosowanie zasady komisyjnych egzaminów z przedmiotów głównych. Skutecznym narzędziem weryfikacji poziomu kształcenia jest też uczestnictwo studentów w seminariach, konkursach krajowych i międzynarodowych. W związku z powyższym, zdaniem Zespołu Oceniającego, zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy oraz metody dydaktyczne w badanej jednostce tworzą spójną całość.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). *Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.*

Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba oraz posiadane wykształcenie i dorobek artystyczny w dziedzinie sztuki, w dyrygentura, w pełni umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

2). *Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa (w tym posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku w danym obszarze wiedzy lub doświadczenia zawodowego, pensum dydaktyczne, wymiar czasu pracy, a w przypadku studiów **na poziomie magisterskim/drugiego stopnia** - podstawowe miejsce pracy, nie przekroczenie limitu*

minimum kadrowych, złożenie oświadczenia dotyczącego zaliczenia do minimum kadrowego).

Analiza minimum kadrowego przeprowadzona została w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.).

W teczkach osobowych nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe kierunku, znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych w zakresie obszaru sztuki w dziedzinie sztuki muzycznej oraz pensum dydaktycznego, wymiaru czasu pracy.

Wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego złożyły na rok akademiki 2012/2013 oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego kierunku - Dyrygentura. W przypadku żadnej z osób nie stwierdzono przekroczenia limitów możliwości stanowienia minimum kadrowego.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 3 ww. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Na podstawie § 14 ust.3 przywołanego wyżej Rozporządzenia, minimum kadrowe dla *studiów pierwszego stopnia* na wizytowanym kierunku studiów stanowi zatrudnienie co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Ocena czy w minimum kadrowym są reprezentanci każdego obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz czy obejmuje ono reprezentantów dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Władze Wydziału wskazały do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów – Dyrygentura 7 nauczycieli akademickich.

Do minimum kadrowego wizytowanego kierunku Zespół Oceniający zaliczył 7 osób, w tym 2 osoby z tytułem naukowym profesora sztuki muzycznej, 1 osobę posiadającą kwalifikacje II stopnia w dziedzinie sztuk muzycznych oraz 4 osoby posiadające stopień naukowy doktora sztuki muzycznej. Osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymagania zarówno merytoryczne jak i formalne, a ponadto posiadają znaczące osiągnięcia oraz dorobek artystyczny. Tym samym warunki, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) zostały spełnione. W skład minimum kadrowego wchodzi reprezentanci obszaru sztuki, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Minimum obejmuje także reprezentantów dyscypliny artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia (dziedzina – sztuki muzyczne, dyscyplina - dyrygentura) – spełniony został także warunek określony w § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu).

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w latach: 2009- 2013. Na przestrzeni analizowanych lat minimum zwiększyło się o nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora oraz jedną osobę z tytułem naukowym profesora. Skład minimum kadrowego należy ocenić jako stabilny. Zmiany w minimum kadrowym związane były m.in. z uruchomieniem kształcenia na studiach drugiego stopnia. Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale zapewnia stabilność minimum kadrowego, a także stwarza perspektywę jego rozwoju.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiącymi minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) **wynosi 1: 1,7, przy wymaganym 1:25. (Liczba studentów - 12, liczba nauczycieli akademickich - 7).**

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów: ocena zgodności obszarów nauki, dziedzin i dyscyplin naukowych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich (w przypadku profilu praktycznego - ich doświadczenia zawodowe), ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: ocena przygotowania nauczycieli akademickich do realizacji zajęć dydaktycznych w tej formie.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególni nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem sztuki, oraz posiadany dorobkiem naukowym (artystycznym) w zakresie dyscypliny dyrygentura.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wizytowane zajęcia odbywały się zgodnie z planem zajęć. W ocenie poszczególnych członków Zespołu Oceniającego charakteryzowały się one bardzo wysokim poziomem merytorycznym a tematy i metody dydaktyczne w pełni korespondowały z kształceniem efektów związanych ze specyfiką kierunku - Dyrygentura. Hospitacje zajęć potwierdziły, iż studenci wykazują chęć zdobywania wiedzy i umiejętności zawodowych. Pedagodzy swoją pracą pedagogiczną udowodnili, że są nie tylko znakomitymi artystami, ale również wybitnymi pedagogami.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). *Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:*

- *procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;*

Polityka kadrowa Wydziału opiera się na dwukierunkowych działaniach; wspieraniu awansu artystyczno-naukowego własnej kadry oraz rozwijaniu jej poprzez zatrudnianie no-

wych pedagogów – wybitnych specjalistów o uznanym dorobku artystycznym, naukowym i dydaktycznym. Celem nadrzędnym prowadzonej polityki kadrowej jest odzyskanie uprawnień do przeprowadzania przewodów doktorskich w dyscyplinie dyrygentura.

Do głównych kryteriów decydujących o ewentualnym zatrudnieniu należą: ocena dorobku artystycznego (naukowego), sukcesy artystyczne, a w przypadku pracowników Uczelni – również pozytywna ocena studentów. Przyjęcie nowego pracownika jak również awans pracownika Wydziału, następuje w drodze konkursu, ogłoszonego w uczelniach muzycznych.

- systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności.

Celem wspierania rozwoju własnej kadry naukowo-dydaktycznej, utworzono w Uczelni system pomocy materialnej dla młodych pracowników, którego zasady określa Regulamin podziału dotacji na działalność statutową AM. Ponadto młodzi pracownicy mają również zapewnioną opiekę merytoryczną. Na wniosek kandydata Uczelnia może dofinansować prace związane z przygotowywaniem dokumentacji przewodowej.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia.

W pierwszym dniu wizytacji na kierunku - Dyrygentura w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy odbyło się spotkanie pedagogów z członkami Zespołu Oceniającego. Tematem wiodącym była organizacja zinstytucjonalizowanych praktyk orkiestrowych dla studentów, które na kierunku - Dyrygentura mają ogromne znaczenie, gdyż umożliwiają im kontakt z żywym i autentycznym materiałem dźwiękowym. jakim jest orkiestra.

Omówione zostały również planowane formy współpracy z Filharmonią Bydgoską, dotyczące m.in. umożliwienia studentom realizacji pierwszej próby z orkiestra symfoniczną, polegającej na rozczytaniu nowego programu (pod opieką pedagoga) a także umożliwienia regularnego uczestniczenia w próbach w charakterze obserwatora. Poruszony został również problem kształcenia studentów w zakresie akustyki. Pedagodzy wyjaśnili, iż w tym celu funkcjonuje szeroko zakrojona współpraca z Wydziałem Reżyserii Dźwięku, ponadto tematyka ta omawiana jest na zajęciach z metodyki. Zwrócono również uwagę na poziom wykształcenia kandydatów - absolwentów szkół średnich, który z roku na rok jest coraz niższy, w związku z czym wielką troską i ważnym zadaniem dla pedagogów jest konstruowanie siatek godzin umożliwiających uzupełnienie i ugruntowanie brakującej wiedzy, a także skuteczny rozwój szeroko rozumianej inteligencji muzycznej. Podczas spotkania pedagodzy podkreślali wielką przychylność i życzliwość Władz Uczelni – umożliwiającą realizację dydaktyki na wysokim poziomie.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku kierunku studiów oraz ich liczba w pełni umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.
- 2) Osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymagania zarówno merytoryczne jak i formalne, a ponadto posiadają znaczące osiągnięcia oraz dorobek artystyczny.
- 3) Polityka kadrowa jest spójna z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów a jej główny cel łączy się z odzyskaniem uprawnień do przeprowadzania przewodów doktorskich w dyscyplinie dyrygentura.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

- ocena stopnia dostosowania bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie). W przypadku stwierdzenia braków w tym zakresie należy wskazać w jaki sposób braki te mają wpływ na jakość kształcenia oraz jakie efekty kształcenia nie zostaną osiągnięte;

Studenci i pedagodzy Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej korzystają w pełnym zakresie z ogólnoakademickiej bazy dydaktyczno-naukowej. Uczelnia posiada trzy budynki dydaktyczne w centrum miasta, w których mieści się łącznie 69 sal wykładowych i ćwiczeniowych (w tym dwie sale klawesynowe i dwie sale organowe), Sala Koncertowa z organami (140 miejsc) oraz Aula (100 miejsc). Większość sal wyposażona jest w specjalistyczną aparaturę audio lub audio-video wykorzystywaną w dydaktyce.

Studenci bardzo pozytywnie oceniają bazę dydaktyczną Uczelni. Szczególnie ceniona przez nich jest możliwość nieodpłatnego korzystania z sali koncertowej przy ul. Staszica i z Auli przy ul. Słowackiego. Co więcej studenci mogą korzystać z sal do późnych godzin nocnych, co pozwala im w komfortowych warunkach dokonywać nagrań lub przeprowadzać próby z innymi studentami po zakończeniu ich zajęć.

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej: stanowi podstawowe zaplecze dla działalności naukowo-dydaktycznej. Systematycznie powiększane zbiory Biblioteki obejmują muzykalia i piśmiennictwo muzykologiczne oraz inne materiały związane z pełnym procesem dydaktycznym określonym przez plany i programy studiów na wszystkich wydziałach.

Obecnie zasoby Biblioteki osiągnęły liczbę ponad 67 440 egz. w tym 51 700 egz. nut, 13 400 egz. książek, 1625 egz. prac dyplomowych, magisterskich i licencjackich, 715 roczników czasopism muzycznych (32 tytuły w tym 14 tyt. zagranicznych).

Biblioteka wyposażona jest w sieć komputerową i programy biblioteczne OPUS i HORIZON. 11 stanowisk komputerowych podłączonych jest do Internetu. Ponadto w Bibliotece znajdują się 4 drukarki-skanery, czytniki do kodów kreskowych. Czytelnicy mają możliwość wyszukiwania materiałów korzystając zarówno z katalogu on-line jak i tradycyjnego katalogu kartkowego. W roku 2012 zostały zakupione 2 kolekcje: Grove Music Online i Cambridge Journals Online.

Zdaniem studentów, obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, uczelniana biblioteka jest dobrze wyposażona. Liczba partytur jest odpowiednia, a zamówienia studentów na nowe egzemplarze są realizowane na bieżąco. Studenci kierunku - Dyrygentura wyrazili także zadowolenie z powodu dopuszczalnego limitu wypożyczeń, który jest dostosowany do potrzeb studentów.

Studio Nagrań i Fonoteka: jednostka organizacyjna, podległa Katedrze Teorii Muzyki i Kompozycji, wyposażona jest w sprzęt i oprogramowanie do cyfrowego generowania, przetwarzania i zapisu dźwięku. Powierzone jej funkcje wspomagają proces naukowo-dydaktyczny badanej jednostki oraz działalność artystyczną całej Uczelni. Działalność regulaminowa Studia obejmuje: rejestrację audiowizualną koncertów (w tym: koncerty dyplomowe, kameralne koncerty studenckie, „Wtorki Muzyczne”, „Czwartki Organowe”, koncerty z serii „Wielkie Cykle”, koncerty orkiestry akademickiej oraz chóru akademickiego, koncerty specjalne), obsługę multimedialną sympozjów, sesji, seminariów naukowych i

warsztatów muzycznych organizowanych na terenie Uczelni, obsługę elektroakustyczną „Poranków Muzycznych” dla dzieci organizowanych przez Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej; nagrania studyjne AV na potrzeby studentów i pracowników, kopiowanie nagrań archiwalnych na potrzeby dydaktyczne, wspomaganie działalności dydaktycznej w zakresie audiowizualnego wzbogacenia wykładów, kopiowanie materiałów archiwalnych na indywidualne życzenie studentów lub pracowników a także udostępnianie zbiorów na miejscu w pomieszczeniu odsłuchowym.

Studenci zwrócili uwagę na niedostateczną liczbę osób, które zajmują się strojeniem instrumentów, co przekłada się na jakość wykonania w trakcie koncertów. Jednocześnie jednak wszyscy obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili bardzo pozytywne opinie na temat jakości instrumentów, posiadanych przez Uczelnię.

- ocena poprawności doboru instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe do celów kształcenia i założonych efektów kształcenia;

Praktyki zawodowe prowadzone są przez badaną Jednostkę zarówno w macierzystej Uczelni z zespołami akademickimi jak i z profesjonalnymi zespołami artystycznymi renomowanych instytucji muzycznych. Opera Nova w Bydgoszczy, Orkiestra Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy oraz Polska Filharmonia „Sinfonia Baltica” w Słupsku - to miejsca, gdzie pod okiem pedagogów przyszli adepci sztuki dyrygenckiej zdobywają pierwsze zawodowe szlify.

- ocena spójności planowanego rozwoju ocenianego kierunku z rozwojem infrastruktury, w której prowadzone jest kształcenie na tym kierunku. Ocena polityki finansowej uczelni i jednostki w tym zakresie (planowane nakłady na utrzymanie i doskonalenia infrastruktury);

W roku akademickim 2012/2013 przewidziane jest oddanie 9 sal wykładowych w nowym budynku Uczelni przy ul. Gdańskiej. Po zakończeniu generalnego remontu i przebudowie głównych pomieszczeń (w tym nowoczesnej Sali Koncertowej z orkiestronem) mają znacznie poprawić się warunki lokalowe Uczelni i jej możliwości dydaktyczne, co stworzy szanse na dalszy, planowany rozwój ocenianego kierunku. Trudno wydzielić, w przypadku uczelni artystycznych, politykę finansową odnoszącą się do wydziału, w tym wizytowanego kierunku. Z przedstawionych materiałów wynika, iż wydatki Uczelni w ramach infrastruktury dydaktycznej w 2012 r. finansowane były z następujących pięciu źródeł: Regionalnego Programu Operacyjnego, dotacji PISF, Programu Operacyjnego MKiDN – Rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego, dotacji celowej oraz odpisów amortyzacyjnych. W 2012 r. w ramach odbudowy instrumentarium zakupiono m.in.: 7 fortepianów, wibrafon, wybudowano również organy. W 2013 roku planowana jest również rozbudowa sieci bezprzewodowej. Powyższe dane wskazują, iż Władze Uczelni i Wydziału przywiązują dużą wagę do ciągłej modernizacji bazy dydaktycznej. Bliska perspektywa oddania Sali Koncertowej oraz dokonane już zakupy fortepianów stanowią dobry przykład spójności planowanego rozwoju kierunku – Dyrygentura z rozwojem infrastruktury.

- ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych;

Infrastruktura Uczelni nie jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Na badanym kierunku nie studiuje studentów niepełnosprawnych. W związku z tym kryterium to nie powinno być brane pod uwagę przy ocenie ogólnej.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

1. Jednostka dysponuje właściwą infrastrukturą dydaktyczną i naukową zapewniającą realizację zakładanych efektów kształcenia, ocenianą przez studentów bardzo

pozytywnie. Cenią oni sobie też możliwość odbywania praktyk w liczących się instytucjach kultury. Infrastruktura Uczelni nie jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

- ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji /publikacji ich wyników;

Kierunek - Dyrygentura prowadzony jest na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej dopiero od czterech lat, nie ma więc zamkniętego, pełnego – 5-cio letniego cyklu kształcenia. Uczelnia prowadzi jednak seminaria z dziedzin związanych z wizytowanym kierunkiem, w których uczestniczyli wszyscy aktualnie studiujący na kierunku studenci. Tematyka seminariów dotyczyła rozwoju umiejętności studentów w zakresie techniki pracy z zespołami wokalnymi i wokально-instrumentalnymi, w przygotowaniu dzieł oratoryjnych, a także doskonalenie techniki prowadzenia zespołów chóralnych a cappella, w kontekście przygotowania dyrygentów - symfoników do pracy z zespołami chóralnymi. Każdy z aspektów działalności i tematów badawczych (artystycznych) stanowił istotny wkład w rozwój procesu dydaktycznego.

- ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny (dostęp studentów do nowoczesnego, unikatowego sprzętu i aparatury, nowych technologii, finansowanie zakupu specjalistycznego wyposażenia pracowni i laboratoriów jednostki itp.);

Mimo krótkiego okresu działalności kierunku, studenci oraz pedagodzy uczestniczyli w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi a mianowicie: Nowy Jork (warsztaty dla młodych dyrygentów), Kiszyniów (Międzynarodowy Konkurs Dyrygentury Symfonicznej połączony z warsztatami), Georgia Columbia University (warsztaty dla młodych dyrygentów). Udział w warsztatach organizowanych przez tak prestiżowe ośrodki naukowe niewątpliwie w sposób znaczący wpływa na proces dydaktyczny, natomiast nie przenosi się na dostęp studentów do nowoczesnego, unikatowego sprzętu czy finansowanie zakupu specjalistycznego wyposażenia pracowni.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

1. Rezultaty prowadzonej działalności artystycznej (badań naukowych) są wykorzystywane w procesie kształcenia, a jednostka stwarza studentom możliwość uczestniczenia w działalności artystycznej i zdobywania umiejętności przydatnych w pracy dyrygenta – symfonika.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). *Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji- uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.*

Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu kształcenia).

W celu wykazania uzdolnień artystycznych i stopnia przygotowania do podjęcia studiów wyższych, egzaminy mają charakter konkursowy. Sprawdzian wiedzy i umiejętności kandydatów na 3-letnie studia pierwszego stopnia na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Artystycznej na kierunku – Dyrygentura (w specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa) obejmuje trzy etapy:

- I. a) Dyrygowanie przygotowanym utworem,
b) Zagadnienia z zakresu kształcenia słuchu /egzamin pisemny/;
- II. Egzamin z fortepianu lub z innego instrumentu /prezentacja przygotowanego programu/ ;
- III. Egzamin kierunkowy ustny z wiedzy o kulturze.

Na 2-letnie studia drugiego stopnia egzamin obejmuje dwa etapy:

- I. Prezentacje programu z dyrygentury;
- II. Rozmowę kwalifikacyjną.

Wszystkie egzaminy odbywają się przed komisją. Klarowne zasady rekrutacji oraz wymogi stawiane kandydatom umożliwiają dobór przyszłych akademików posiadających wiedzę i umiejętności, niezbędne do uzyskania w procesie dalszego kształcenia zakładanych efektów. Zasady rekrutacji nie zawierają w sobie zapisów, które dyskryminowałyby jakąkolwiek grupę kandydatów. Wielkość rekrutacji dostosowana jest do potencjału dydaktycznego jednostki i jakości kształcenia.

2). *Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.*

Studenci są oceniani w skali punktowej od 0 do 25. Mała liczba studentów na roku pozwala na zachowanie indywidualnego charakteru każdego zajęcia. Studenci otrzymują informację zwrotną zawierającą uwagi do prezentowanej pracy. System weryfikacji wiedzy jest skonstruowany poprawnie. Zasady egzaminacyjne są dla studentów jasne i zrozumiałe. Znając zakres materiału, korzystają także z sylabusów, w których wyszczególniona jest literatura, zarówno podstawowa, jak i uzupełniająca. Wymagania stawiane na egzaminach i zaliczeniach w pełni pokrywają się z programem zajęć, stanowiąc system oceny osiągnięć studentów zorientowany na proces uczenia się. Stosowana zasada komisyjnego sprawdzania wiedzy i umiejętności zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

3). *Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.*

Studenci nie korzystają z możliwości mobilności w trakcie studiów. Niechęć do wyjazdów argumentują wyższym poziomem kształcenia na rodzimej Uczelni oraz większymi możliwościami udziału w zajęciach praktycznych, które odbywają się w trakcie roku akademickiego. Studenci znają pojęcie ECTS, znają możliwości systemu i możliwe zastosowania poza rodzimą Uczelnią. Uczelnia zapewnia możliwość wyjazdów zagranicznych i zachęca do nich studentów. Nie ma barier, które uniemożliwiałyby lub utrudniałyby korzystanie z oferty mobilności w trakcie studiów.

Ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy).

W związku z brakiem takiej współpracy nie jest możliwe zaobserwowanie efektów.

4). *Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomaganie studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.*

Techniki kształcenia na odległość nie są wykorzystywane na kierunku - Dyrygentura. Studenci korzystają z konsultacji z wykładowcami poza planowymi zajęciami. Łatwy kontakt studentów z prowadzącymi zajęcia możliwy jest dzięki otwartości wykładowców, którzy przekazują studentom swoje adresy mailowe i numery telefonów komórkowych.

Ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się. Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia;

Studenci otrzymują sylabusy zajęć na pierwszych zajęciach z przedmiotu. Zawierają one potrzebne dla studentów informacje na temat zasad zaliczenia przedmiotu, metod weryfikacji efektów kształcenia oraz zalecanej literatury. Wszystkie te informacje pozwalają studentom zapoznać się z przedmiotem zajęć, dokonanie wyboru fakultetów i odpowiednie przygotowanie się do zaliczenia.

Ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności.

Studenci jako podstawowe źródło motywacji wymieniają motywację własną. Z przyczyn formalnych, wynikających z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym studenci nie mogą ubiegać się o stypendium rektora dla najlepszych studentów.

Ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów.

Prawie wszyscy studenci kierunku - Dyrygentura rozpoczęli te studia po zakończeniu innych studiów. Powoduje to, że ze względów formalnych (określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym) nie mogą oni ubiegać się o świadczenia pomocy materialnej z Funduszu Pomocy Materialnej.

Na Uczelni obowiązuje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Został on wprowadzony w życie 15 października 2012 roku w porozumieniu z Uczelnianą Radą Samorządu Studenckiego, co czyni zadość wymogowi wyrażonemu w art. 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W przywołanym Regulaminie wątpliwości budzi przepis zawarty w par. 2 ust. 4, gdzie Uczelnia pozostawia sobie możliwość proporcjonalnego obniżenia wysokości wszystkich świadczeń pomocy materialnej w przypadku braku pokrycia finansowego w budżecie Uczelni. Takie rozwiązanie w przypadku świadczeń już przyznanych na podstawie decyzji administracyjnych możliwe jest tylko za zgodą studenta, którego dotyczy taka decyzja, co wynika z art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego.

Uczelnia posiada Dom Studenta, jednak studenci wizytowanego kierunku nie korzystają z jego usług.

Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów.

Uczelnia wspiera rozwój społeczny studentów poprzez organizację wydarzeń, które wychodzą poza mury Akademii. Jest to np. cykl „Poranki muzyczne”, czyli koncerty organizowane dla dzieci i ich rodziców przez pracowników i studentów Uczelni.

Wspieranie rozwoju zawodowego studentów jest działaniem zaplanowanym przez Biuro Karier, jednak z uwagi na fakt, iż zostało ono utworzone dopiero we wrześniu 2012 roku, to jego działalność jest na razie w fazie organizacyjnej.

Na tyle, na ile pozwala budżet uczelnianego organu samorządu studenckiego organizowane są przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym przeznaczone dla wszystkich studentów Uczelni. Samorząd studencki dysponuje budżetem w wysokości 4 tys. złotych. Uczelnia zapewniła mu odpowiednie miejsce do pracy z komputerem.

Opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazywane przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej.

Studenci wyrazili duże zadowolenie z faktu podjęcia studiów na kierunku - Dyrygentura na Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. Studiowanie tu pozwala im na poszerzanie swojej wiedzy i zdobywanie nowych umiejętności. Według nich mocną stroną procesu kształcenia jest kadra naukowa, prowadząca zajęcia. Studenci poza wysokim poziomem merytorycznym, wskazywali także na elementy organizacyjne związane ze studiowaniem – np. dużą elastyczność wykładowców, którzy w ramach możliwości dostosowują się do potrzeb studentów. Nie potrafili wskazać słabych stron procesu kształcenia, gdyż ich zdaniem takich nie ma. Studenci są także zadowoleni z pracy Działu Nauczania, który odpowiada za organizację studiów. Pracownicy Działu są otwarci na zgłaszane przez studentów wnioski, w każdej sytuacji służą pomocą i przyjmują studentów także poza oficjalnymi godzinami przyjęć. Wszelkie potrzebne informacje studenci mogą znaleźć na tablicach ogłoszeń, a w sprawach pilnych – są informowani telefonicznie. Studenci wyrazili zdecydowane zadowolenie z systemu opieki dydaktycznej. Indywidualny charakter zajęć pozwala na kontakt z prowadzącym, który umożliwia przekazanie indywidualnych uwag. Studenci chwalili także kontakt z władzami Wydziału, które są otwarte na zgłaszane problemy i wnioski.

Ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej dydaktycznej i materialnej oraz sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów.

Zdecydowanie pozytywną praktyką obowiązującą na Uczelni jest wprowadzenie „Regulaminu wsparcia finansowego dla studentów i doktorantów Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy biorących udział w wydarzeniach artystycznych o charakterze konkursowym”. Taka możliwość pozwala studentom i doktorantom brać udział w konkursach oraz poszerzać swoją wiedzę i zdobywać nowe umiejętności. Opieka naukowa i dydaktyczna jest na wysokim poziomie, co przejawia się zadowoleniem studentów z podjęcia studiów na tym kierunku. Opieka materialna jest ograniczona w stosunku do studentów Dyrygentury z uwagi na przepisy ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Studenci zgłaszają swoje wnioski bezpośrednio do władz Wydziału. Łatwość kontaktu jest możliwa dzięki temu, że na kierunku - Dyrygentura jest 12 studentów i wszyscy nawzajem znają się.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste. Stwarzają równe szanse i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na badany kierunek studiów.
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się.

- 3) Studenci nie korzystają z oferty mobilności zagranicznej. Brak jest barier, które uniemożliwiałyby lub utrudniałyby wyjazdy.
- 4) Opieka naukowa i dydaktyczna jest na wysokim poziomie, co przejawia się zadowoleniem studentów. Opieka materialna jest ograniczona ze względów niezależnych od uczelni.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1). *Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;*

Działania zmierzające do zapewnienia wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku należy uznać za satysfakcjonujące i ocenić w pełni - przede wszystkim ze względu na bardzo przejrzystą strukturę zarządzania procesem dydaktycznym. W dniu 18.09.2012 Senat Akademii powołał Międzywydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (zgodnie z Uchwałą nr 21). Każdy Wydział ma po dwóch przedstawicieli – prodziekana oraz jednego nauczyciela akademickiego. Bezpośredni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu sprawuje Rektor, a za prawidłowe funkcjonowanie Komisji odpowiadają Prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą oraz Prorektor ds. artystycznych, którzy współpracują z Międzywydziałową Komisją ds. Oceny Jakości Kształcenia. Biorąc pod uwagę specyfikę kształcenia w akademiach muzycznych w tym kameralny charakter uczelni, przedstawiony powyżej skład Komisji zapewnia optymalny przekaz informacji (w zakresie jakości kształcenia) – poczynając od poziomu kierunku - funkcjonującego na określonym wydziale - bezpośrednio na forum międzywydziałowe, czyli Komisję sprawującą tym samym bezpośredni nadzór nad jakością kształcenia. Komisja przedkłada Rektorowi propozycje zmian w funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, ustala zasady: polityki i procedur zapewnienia jakości kształcenia, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia, oceniania studentów oraz pracowników Uczelni oraz możliwości zapewniania jakości kadry dydaktycznej. W dniu 22.09.2012, zgodnie z Uchwałą nr 25/2012, Rada Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej powołała Wydziałową Komisję Programową, której skład jest następujący: Dziekan, Prodziekan, 4 nauczycieli akademickich (profesorów) oraz 2 studentów. Wizytowany kierunek – Dyrygentura ma swojego reprezentanta (w grupie nauczycieli akademickich w Komisji) w osobie Kierownika Katedry Dyrygentury. Komisja gromadzi informacje dotyczące funkcjonowania WSZJK, dotyczące np. monitorowania efektów kształcenia, analizuje wyniki zaliczeń i egzaminów, wyniki egzaminu dyplomowego, ocenia realizację praktyk zawodowych. Działanie Komisji uwzględnia również ocenę zajęć dydaktycznych wraz z rezultatami pracy dydaktycznej nauczycieli, organizację i realizację procesu dydaktycznego. Wnioski z przeprowadzonych ocen i analiz Komisji przekazywane są Radzie Wydziału. Władze Wydziału przedstawiły dokument potwierdzający dotychczasowe prace Wydziałowej Komisji Programowej, w tym poszczególnych Katedr. Działania i wnioski Komisji dotyczyły m.in. poszerzenia zakresu kształcenia; w odniesieniu do wizytowanego kierunku – Dyrygentura – organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego. Sukcesy i osiągnięcia artystyczne pierwszego rocznika absolwentów studiów I stopnia (patrz: 2. kryterium, punkt 4) potwierdzają, iż efekty kształcenia są w pełni satysfakcjonujące.

Za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale odpowiada Dziekan, który prowadzi nadzór nad jakością i prawidłowością procesu

dydaktycznego. Struktura zarządzaniem procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku studiów jest przejrzysta.

- ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, w tym dostosowywania do zmieniających się potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb i możliwości interesariuszy wewnętrznych. Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia, ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;

Specyfika kształcenia na kierunku – Dyrygentura polega na prowadzeniu zajęć w małych kilkusobowych grupach lub w formie indywidualnej (w relacji mistrz – uczeń), co z założenia zapewnia wysoką efektywność systemu zapewnienia jakości kształcenia ze względu na bezpośredni kontakt nauczyciela akademickiego ze studentem. Doskonalenie i monitorowanie programu kształcenia dla wizytowanego kierunku jest przedmiotem zainteresowania Wydziałowej Komisji Programowej, której bieżące działania zostały opisane w podpunkcie 1. (w ramach 8. kryterium ogólnego). Międzywydziałowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, sprawująca nadzór nad Wydziałową Komisją Programową, sporządza corocznie sprawozdania i plan działań mający na celu doskonalenie programu kształcenia (patrz Raport samooceny, s. 60). Troską Władz Jednostki, w tym wizytowanego kierunku, jest monitorowanie realizacji efektów kształcenia (poprzez działanie Wydziałowej Komisji Programowej), które polega m.in. na badaniu: przejrzystości procedury rekrutacyjnej; czytelności zasad oceniania studentów, w tym egzaminów i prac zaliczeniowych; organizacji i przebiegu obrony pracy dyplomowej; zakresu realizacji efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbywania praktyk oraz uwzględnianiu opinii i sugestii nauczycieli akademickich – prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku – w zakresie korygowania programów kształcenia. Efektywność systemu, w kontekście interesariuszy wewnętrznych (studentów) i ich zmieniających się potrzeb, należy ocenić w pełni, biorąc pod uwagę zapewniony udział studentów w opisanym wcześniej gremium – Wydziałowej Komisji Programowej oraz ściśle określone cele Komisji (opisane powyżej – związane z monitorowaniem realizacji efektów kształcenia). W obliczu rozpoczętego pierwszego cyklu kształcenia na poziomie studiów II stopnia w bieżącym roku akademickim, należy rozważyć w najbliższej perspektywie dokooptowanie do Wydziałowej Komisji Programowej przedstawiciela instytucji muzycznej, jako interesariusza zewnętrznego - w celu uwzględnienia jego opinii przy doskonaleniu programu kształcenia, zwłaszcza w kontekście zmieniających się potrzeb wynikających z uwarunkowań zewnętrznych. Trudno aktualnie ocenić efektywność systemu w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia, biorąc pod uwagę stosunkowo krótki okres kształcenia, w tym planowane zakończenie na poziomie studiów II stopnia dopiero w następnym roku akademickim. Biorąc pod uwagę specyfikę kształcenia w akademiach muzycznych w tym kameralny charakter uczelni, opisany wyżej system (w tym zadania Wydziałowej Komisji Programowej oraz Międzywydziałowej Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia) w pełni sprawdza się w badaniu zgodności programu kształcenia na kierunku - Dyrygentura i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia.

- ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian;

Dopiero w 2012 roku zakończył się pierwszy cykl kształcenia na kierunku - Dyrygentura (w ramach studiów I stopnia), a większość absolwentów podjęła studia na poziomie II stopnia. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż funkcjonowanie systemu upowszechniania informacji będzie miało swoje uzasadnienie dopiero za 1-2 lata; trudno bowiem aktu-

alnie upowszechniać wyniki w obliczu dopiero co rozpoczętego kształcenia w ramach studiów II stopnia – biorąc jednocześnie pod uwagę, iż (w intencji Władz Jednostki) oferta kształcenia w ramach studiów II stopnia stanowi formę kontynuacji programu studiów I stopnia. Tworzenie systemu upowszechniania informacji będzie musiało być zadaniem dla Władz Jednostki w najbliższej perspektywie, aktualnie system jest w fazie rozwoju.

2). *Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.*

Opinia interesariuszy zewnętrznych była istotnym motywem do utworzenia nowego kierunku – Dyrygentura. Władze Uczelni jak i Wydziału konsultowały swój pomysł z władzami miasta, regionu oraz środowiskiem artystycznym. Warto podkreślić, iż udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest znaczący, biorąc pod uwagę możliwość odbywania praktyk dyrygenckich w zawodowych orkiestrach (filharmonie, opera) oraz realizację egzaminów dyplomowych z dyrygentury (w formie prowadzonych koncertów przez studentów) przy współpracy z Toruńską Orkiestrą Symfoniczną oraz Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Warmińsko-Mazurską w Olsztynie.

Na Uczelni nie prowadzi się badań ewaluacyjnych z udziałem studentów. W roku akademickim 2011/2012 inicjatywę w tej kwestii podjął uczelniany organ samorządu studenckiego, który zorganizował pilotażową ankietę o poziomie satysfakcji studentów. Wyniki badania studenci przedstawili kandydatom na rektora Uczelni.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z zespołem wizytującym wszelkie uwagi dotyczące prowadzenia zajęć, z uwagi na niewielką liczebność grup, rozwiązywane są na bieżąco. Prowadzący zajęcia modyfikują zajęcia pod kątem oczekiwań i potrzeb studentów, którzy w nich uczestniczą.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
------------------------------	------------------------	-------	--	---------------------	----------------------------	-------------------------

wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka podejmuje właściwe działania zmierzające do zapewnienia wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest bardzo czytelna. System zapewnienia jakości kształcenia (w obecnej fazie rozwoju kierunku) należy uznać za optymalny. W najbliższej perspektywie zaleca się włączenie interesariusza zewnętrznego (przedstawiciela instytucji muzycznej) do działań Wydziałowej Komisji Programowej, biorąc pod uwagę planowane zakończenie pierwszego cyklu kształcenia na poziomie studiów II stopnia w następnym roku akademickim.

2) Na obecnym etapie rozwoju kierunku (zakończony pierwszy cykl kształcenia na poziomie studiów I stopnia) udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia należy uznać za optymalny.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			

cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
przewodzenie badań naukowych		X			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy przedstawiła strategię rozwoju do 2024 r., kiedy Uczelnia będzie obchodziła 50-lecie swego istnienia. Ta dalekosiężna perspektywa łączy się z dalszym rozwojem poziomu i struktur Uczelni w celu osiągnięcia statusu uniwersyteckiego i przekształcenia Akademii w Uniwersytet Muzyczny. Powołanie w 2009 r. nowego kierunku – Dyrygentura wynikało przede wszystkim z zapotrzebowania środowiska oraz rynku pracy. W najbliższej perspektywie zaleca się włączenie interesariusza zewnętrznego (przedstawiciela instytucji muzycznej) do działań Wydziałowej Komisji Programowej. Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest spójna ze strategią Wydziału oraz misją Uczelni. Plan studiów daje możliwość elastycznego kształtowania, choć proponuje się rozważyć ograniczenie liczby godzin przedmiotów obowiązkowych w celu zmniejszenia obciążenia studentów. Wskazane w Raporcie dotychczasowe sukcesy oraz dokonania artystyczne studentów, jako absolwentów studiów I stopnia (patrz: punkt 2.), świadczą o spójności opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz systemu potwierdzającego ich osiągnięcie. Należy podkreślić, iż program praktyk przewiduje m.in. przeprowadzenie przez studentów prób z zespołami akademickimi jak i z zawodowymi wokalistami i instrumentalistami w operze i filharmonii, dzięki czemu realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zaleca się wprowadzenie „Dzienniczka praktyk”. Liczba i jakość kadry dydaktycznej dają pełną

możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów. W jednym przypadku promotorem pisemnej pracy dyplomowej był asystent, co należy uznać za błąd – ze względu na znikome doświadczenie pedagogiczne prowadzącego. Przydzielanie promotorstwa prac licencyjnych asystentom jest niezgodne z Regulaminem Studiów obowiązującym w Akademii. Nauczycielami akademickimi są osoby prowadzące obecnie ożywioną działalność artystyczną, bądź posiadające w takiej działalności wcześniejsze znaczące osiągnięcia – zarówno o randze krajowej jak i międzynarodowej. W odniesieniu do dwóch osób kończą się procedury związane z nadaniem tytułu profesora sztuk muzycznych. Uczelnia obecnie nie jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Rychła perspektywa oddania nowego budynku (w tym nowoczesnej Sali Koncertowej z orkiestronem) świadczy o spójności planowanego rozwoju kierunku z rozwojem infrastruktury oraz o trosce Władz Uczelni i Wydziału o dalszą poprawę warunków kształcenia. Rezultaty prowadzonej działalności artystycznej (badań naukowych) są wykorzystywane w procesie kształcenia, a jednostka stwarza studentom możliwość uczestniczenia w działalności artystycznej i zdobywania umiejętności przydatnych w pracy dyrygenta – symfonika. Studenci nie korzystają z oferty mobilności zagranicznej, choć brak jest barier, które uniemożliwiałyby lub utrudniałyby wyjazdy. Opieka naukowa i dydaktyczna jest na wysokim poziomie, co przejawia się zadowoleniem studentów; opieka materialna jest ograniczona, choć ze względów niezależnych od Uczelni. Jednostka podejmuje właściwe działania zmierzające do zapewnienia wysokiej kultury jakości kształcenia a system zapewnienia jakości kształcenia (w obecnej fazie rozwoju kierunku) należy uznać za optymalny.

Prof. Sławomir Kaczorowski

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.);

2. Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej (Dz. U. Nr 207, poz. 1232);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11, poz. 61);
8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. 196, poz. 1167);
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. Nr 179, poz. 1065);
10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187);
11. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188);
12. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520);
13. Uchwała Nr 1/2011 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
14. Uchwała nr 961/2011 Prezydium PKA z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej;
15. Statut Uczelni;
16. Regulamin studiów Uczelni;
17. Inne przepisy wewnętrzne Uczelni.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

- 25.02.2013 godz. 9.00** – spotkanie z Władzami Uczelni (uczestnicy: prof. zw. Jerzy Kaszuba - Rektor, prof. zw. Maria Murawska - Prorektor ds. organizacji, nauki i współpracy z zagranicą, prof. nadzw. dr hab. Anna Michalak – Prorektor ds. artystycznych, prof. Elżbieta Wtorkowska – Dziekan, prof. zw. Janusz Stanecki – Prodziekan, prof. zw. Elżbieta Wiesztordt – Kierownik Katedry Dyrygentury, Przewodniczący i członkowie Zespołu Oceniającego);
- godz. 9.30** – spotkanie z Władzami Wydziału (uczestnicy: Dziekan, prof. zw. Janusz Stanecki – Prodziekan, prof. zw. Elżbieta Wiesztordt – Kierownik Katedry Dyrygentury, Przewodniczący i członkowie Zespołu Oceniającego);
- godz. 10.30** – ustalenie szczegółowego harmonogramu hospitalacji zajęć oraz podział obowiązków w zakresie oceny pisemnych prac dyplomowych;

godz. 11.30 – spotkanie z pracownikami (uczestnicy: nauczyciele akademicy reprezentujący kierunek Dyrygentura, prof. Sławomir Kaczorowski – Przewodniczący, członek PKA; prof. Jerzy Swoboda – ekspert PKA, merytoryczny (1); prof. Regina Michalak – ekspert PKA, merytoryczny (2)).

Hospitacje zajęć prowadzone przez poszczególnych ekspertów (patrz: Podział obowiązków wynikający z poszczególnych części raportu)

godz. 13.00 – przerwa;

godz. 17.00 – indywidualna praca Przewodniczącego oraz członków Zespołu Oceniającego – analiza pisemnych prac dyplomowych;

- 26.02.2013** **od godz. 9.30** – Hospitacje zajęć prowadzone przez poszczególnych ekspertów (patrz: Podział obowiązków wynikający z poszczególnych części raportu);
- godz. 11.00** – spotkanie ze studentami (uczestnicy: studenci reprezentujący kierunek Dyrygentura; stud. Maria Golińska - ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów; obecni również na początku spotkania - prof. Sławomir Kaczorowski - Przewodniczący oraz prof. Jerzy Swoboda – ekspert PKA, merytoryczny (2);
- godz. 12.30** – spotkanie stud. Marii Golińskiej - eksperta PKA, przedstawiciela Parlamentu Studentów z Przewodniczącą Samorządu Studenckiego – stud. Agatą Misiak;
- godz. 15.00** - spotkanie podsumowujące z Władzami Uczelni i Wydziału (uczestnicy: prof. zw. Jerzy Kaszuba - Rektor, prof. nadzw. dr hab. Anna Michalak – Prorektor ds. artystycznych, prof. Elżbieta Wtorkowska – Dziekan, prof. zw. Janusz Stanecki – Prodziekan, prof. zw. Elżbieta Wiesztordt – Kierownik Katedry Dyrygentury, Przewodniczący i członkowie Zespołu Oceniającego).

Podział obowiązków wynikających z opracowania poszczególnych części raportu:

1. przewodniczący: prof. Sławomir Kaczorowski – członek PKA

- **Załącznik nr 2;**

- **1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę;**

- **2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie;**

- **8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia;**

- **9. Podsumowanie** – Tabela nr 2 wraz z oceną;

- hospitacja zajęć (kształcenie słuchu), ocena jednej pisemnej pracy dyplomowej;

- **całościowe opracowanie Raportu.**

członkowie:

2. prof. Jerzy Swoboda – ekspert PKA, merytoryczny (1)

- **3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów;**

- **5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych;**

- **7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię;**

- hospitacja zajęć (dyrygentura, czytanie partytur), ocena trzech pisemnych prac licencjackich.

3. prof. Regina Michalak – ekspert PKA, merytoryczny (2)

- 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów;
- 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów;
- hospitacja zajęć (dyrygentura, w tym ocena akompaniatorów, Analiza dzieła muzycznego), ocena dwóch pisemnych prac dyplomowych.

4. mgr Bożena Wasilewska – ekspert PKA, formalno-prawny

- **Krótką informacją o wizytacji;**
- załączniki nr: 1, 5;
- współpraca przy opracowaniu opisu do punktów: 1., 2., 4., 8.

5. Maria Golińska – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów

- współpraca przy opracowaniu opisu do punktów: 5., 7. oraz 8.

Załącznik nr 3 Informacje o wynikach poprzedniej oceny programowej (lub oceny jakości kształcenia w przypadku gdy ostatnia ocena dokonywana była na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.)

Kształcenie na kierunku Dyrygentura rozpoczęło się 1.10.2009 r., dlatego też nie było dotąd ani oceny programowej ani oceny jakości kształcenia w innej formie.

Rok akademicki oceny Nr Uchwały PKA	Ocena, okres obowiązywania (rok akademicki wskazany w Uchwale)	Obszary wymagające działań naprawczych	Zakres stwierdzonych uchybień/sformułowanych zaleceń

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ze względu na pierwszy rocznik absolwentów studiów I stopnia wszystkie pisemne prace licencjackie zostały napisane i obronione w 2012 roku. Dokonano oceny wszystkich prac.

1. **Marcin Tarnawski, „Kantata *LASS FÜRSTIN, LASS NOCH EINEN STRAHL Jana Sebastiana Bacha. Analiza dzieła, jako przygotowanie pracy nad utworem*”, promotor: prof. zw. Elżbieta Wiesztordt, Bydgoszcz 2012, (praca oceniona przez prof. S. Kaczorowskiego)**

Główna część pracy liczy ponad 110 stron. We wstępie autor wskazuje na jej główny cel, który dotyczy analizy poznawczej kompozycji; podaje motywy wyboru utworu, przedstawia również literaturę odnoszącą się do przedmiotu badań; następnie autor opisuje kontekst historyczny – związany z opisywanym utworem. Główna część pracy przedstawia wieloaspektową analizę utworu, która dotyczy m.in.: obsady wykonawczej, budowy kompozycji, metrum i tempa, melodyki i harmoniki, treści – z uwzględnieniem analizy tekstu oraz

omówieniem związków słowno-muzycznych w tym figur retorycznych, problemów wykonawczych. Zakres badań został bardzo precyzyjnie określony przez autora poprzez wyznaczenie głównych i szczegółowych problemów badawczych, które znalazły swoje odzwierciedlenie w postaci wniosków. Objętość pracy a także sposób oraz zakres opisu wykraczają poza stawiane wymagania związane z pisemną pracą dyplomową, stanowiącą jedynie składową egzaminu dyplomowego na kierunku Dyrygentura. Opanowanie techniki pisanie pracy – bardzo dobre.

Konkluzja: recenzja napisana prawidłowo – jest w pełni adekwatna do zawartości merytorycznej pracy. Ocena recenzenta (25 punktów) jest porównywalna z oceną promotora (24 punkty).

2. **Michał Szymanowski, „Kształtowanie dramaturgii II Symfonii D-dur op.73 Johannes Brahmsa” w nagraniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Witolda Rowickiego”, promotor: as. Barbara Mielcarek-Krzyżanowska, recenzent: ad. dr Grażyna Wolter-Każmierczak, (praca oceniona przez prof. J. Swobodę)**

Praca licencjacka składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia oraz wykazu literatury. Autor pracy we wstępie uzasadnia podjęcie tematu, określa teren badań i cel. Rozdział pierwszy przybliża okoliczności powstania II Symfonii Brahmsa, drugi prezentuje strukturę formalną dzieła, natomiast trzeci przedstawia kształtowanie jej dramaturgii w oparciu o wnikliwą analizę partytury, popartą przykładami nutowymi. Praca stanowi nowe ujęcie problemu i może być pretekstem do dalszych badań w tym zakresie. Autor pracy posłużył się poprawnym językiem naukowym. Aneksy i przypisy zostały sporządzone prawidłowo. Dobór źródeł oraz ich wykorzystanie jest bardzo dobre. **Recenzja napisana prawidłowo pod względem zawartości merytorycznej.**

**Praca oceniona na : bardzo dobry (22pkt) przez promotora
dobry ++ (20pkt) przez recenzenta**

Prowadzenie pracy przez promotora, który jest asystentem jest niezgodne z paragrafem 21 ust.3 Regulaminu Studiów I i II stopnia obowiązującego w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

3. **Łukasz Andrzej Wódecki, „Dramat Williama Shakespeare’a *Romeo i Julia* w dziełach symfonicznych – analiza i próba porównania wybranych fragmentów utworów”, promotor: prof. Zygmunt Rychert, recenzent : prof. Mariusz Kończal, (praca oceniona przez prof. J. Swobodę)**

Zawartość pracy odpowiada tytułowi. Rozdział I dotyczy ogólnej charakterystyki dramatu Shakespeare’a oraz jego wpływu na twórczość symfoniczną. W rozdziale II przedstawiona jest geneza dzieł symfonicznych Hektora Berlioz, Piotra Czajkowskiego, Johana Svendsena oraz Sergiusza Prokofiewa opatrzone tytułem „Romeo i Julia”. Trzeci stanowi ogólną analizę formalną 2 utworów : P. Czajkowskiego i J. Svendsena a czwarty rzeczową analizę porównawczą motywów muzycznych powiązanych z treścią dramatu. Zakończenie stanowi podsumowanie zawarte w 10 poprawnie skonstruowanych punktach.

Recenzja kompletna, prawidłowo napisana, wskazuje na wiele niedociągnięć. Zwraca uwagę na niedoskonały język, ledwie poprawny dobór i wykorzystanie materiałów źródłowych. Wskazuje na brak rozdziału metodologicznego a także na niezbyt precyzyjne określenie celu badawczego autora tej pracy licencjackiej.

**Praca oceniona na : dobry - (16pkt) przez promotora
dostateczny + (15pkt) przez recenzenta**

4. **Kacper Chabrowski, „Próba porównania różnych interpretacji Uwertury tragicznej d-moll op.81 Johanna Brahmsa na podstawie wybranych rejestracji wykonań tego dzieła”, promotor : ad. dr Wojciech Michniewski, recenzent : prof. Mariusz Kończal (praca oceniona przez prof. Jerzego Swobodę)**

Treść pracy licencjackiej odpowiada tematowi określonymu w tytule. Praca ma charakter analityczno-porównawczy. W rozdziale I autor podejmuje rozważania dotyczące tragizmu w muzyce w odniesieniu do zdobyczy kultury europejskiej. Wyróżnia on fragmenty opisujące emocje w analogii do konkretnych elementów dzieła muzycznego. Podkreśla różnorodność budowania napięcia emocjonalnego w stosunku do realizacji środków wyrazu artystycznego. Rozdział II stanowi wnikliwą analizę formalną „Uwertury Tragicznej” Johanna Brahmsa. W rozdziale III podjęta jest próba porównania czterech różnych interpretacji dzieła zawartego w tytule pracy. Zakończenie zawiera wprawdzie krótkie, ale logiczne podsumowanie przedmiotu badań a także poprawnie skonstruowane wnioski autora.

Należy zgodzić się z recenzentem tej pracy, że na obniżenie oceny, pomimo użycia przez autora poprawnego języka, właściwej terminologii muzycznej, zastosowania odpowiednich komentarzy wpłynęły braki w I rozdziale - odniesienia się do dostępnej literatury przedmioty ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju uwertury romantycznej.

**Praca oceniona na : dobry (18pkt) przez promotora
dobry (17pkt) przez recenzenta**

5. **Damian Borowicz, „Koncepcje wykonawcze I części Symfonii Es – dur KV 543 W. A. Mozarta – na podstawie wybranych zapisów fonograficznych”, promotor: ad. dr Wojciech Michniewski, (praca oceniona przez prof. R. Michalak)**

Praca składa się z czterech rozdziałów oraz wstępu, zakończenia, bibliografii i aneksów (w postaci dwóch nagrań CD I cz. Symfonii Mozarta). Autor pracy w poszukiwaniu rozwiązań interpretacyjnych dokonał porównania nagrań I cz. Symfonii Mozarta przez Berliner Philharmoniker pod dyr. Herberta von Karajana oraz The Accademy of Ansient Music pod dyr. Christophera Hoywooda. Obie rejestracje, mimo tego iż dokonane zostały ponad dwadzieścia lat temu, cieszą się w dalszym ciągu niesłabnącym zainteresowaniem. Autor pracy określił wizję Mozarta w wykonaniu berlińczyków – jako neoromantyczną, nie szczędząc uwag krytycznych pod kątem brzmienia, przejrzystości faktury czy realizację rytmów punktowanych. Drugie z nagrań ocenił natomiast jako bliższe praktyki wykonawczej XVIII wieku ze względu na - jak to określił – wiedzę muzykologiczną wynikającą z faktu iż nagranie to zostało zrealizowane na instrumentach z epoki. **Dziwi nieco odwaga w opiniowaniu i recenzowaniu bądź co bądź wybitnych i renomowanych muzyków Berliner Philharmoniker, tym bardziej pod dyktando Karajana, przez póki co jeszcze niedoświadczonego adepta sztuki dyrygenckiej. Język pracy poprawny, układ pracy prawidłowy. W bibliografii brak dokładnych źródeł niektórych informacji zawartych w pracy. Ocena pracy promotora i recenzenta: 19 pkt.**

6. **Łukasz Hermanowicz, „Inspiracje literackie w twórczości symfoniczno-operowej Ludwiga van Beethovena”, promotor: ad. dr W. Michniewski, (praca oceniona przez prof. Reginę Michalak)**

Praca składa się ze wstępu, dwóch rozdziałów, zakończenia, bibliografii i aneksów. Temat pracy, aczkolwiek interesujący i obiecujący w treści, został zrealizowany w sposób co najmniej powierzchowny. Świadczy to o zasadniczych, istotnych brakach wiedzy, a także tzw. niezbędnej inteligencji muzycznej w tym zakresie. Sposób formułowania myśli często niezręczny. Praca jedynie w minimalnym stopniu odpowiada na temat zawarty w tytule. Brak precyzji w stosowaniu przypisów, jak również brak szczegółowych informacji dotyczących korzystania ze źródeł internetowych.

Ocena pracy: promotor 13pkt, recenzent 11 pkt.

Konkluzja prof. Reginy Michalak: prace dyplomowe reprezentują bardzo zróżnicowany poziom. Oceny promotora i recenzenta są bardzo zbliżone i odpowiadają zawartości prac, a przede wszystkim bardzo różnemu zaangażowaniu dyplomantów. Również opinia Zespołu Oceniającego pokrywa się z cytowanymi ocenami.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Część I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe

Załącznik Nr 5 - Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

W dniu akredytacji władze Wydziału do minimum kadrowego zgłosiły 7 nauczycieli akademickich:

- **2 nauczycieli z tytułem naukowym profesora;**
- **1 nauczyciel z kwalifikacjami II stopnia;**
- **4 nauczyciel ze stopniem naukowym dr.**

Umowa o pracę : 5 nauczycieli.

Mianowanie: 2 nauczycieli.

1) Prof. Zygmunt Rychert (rok urodzenia: (rok urodzenia: 1947)

• **Posiadane stopnie i tytuły naukowe**

- tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych nadany postanowieniem Prezydenta RP z dnia 18.04.2011r.;
- stopień naukowy doktora sztuki muzycznej nadany w 2005 r., tytuł pracy: „Problemy muzyczne i techniczne w przygotowaniu dzieła muzycznego z orkiestra akademicką na przykładzie pracy z Orkiestrą Symfoniczną Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy”.

• **Data i forma zatrudnienia w uczelni**

w Uczelni zatrudniony od 1.10.2002 r., w tym od 1.10.2012 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy

- **Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:** podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 1.10.2012 r.**

Prowadzone zajęcia dydaktyczne:

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 240/240;
- rodzaje zajęć Dyrygentura – wykład.

Dorobek: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

2) Prof. Elżbieta Wiesztordt (rok urodzenia: 1952)

• Posiadane stopnie i tytuły naukowe

- tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych nadany postanowieniem Prezydenta RP w 1998 r.;
- kwalifikacje II stopnia w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych nadany w 1998 r.;
- kwalifikacje I stopnia w zakresie prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych nadany w 1990 r.

• Data i forma zatrudnienia w uczelni

w Uczelni zatrudniona od 1.10.1982 r. w tym od 1.10.2010 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku profesora zwyczajnego.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy

- **Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:** podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 25.06.2012 r.** Stanowi również minimum kadrowe: AM w Gdańsku – dyrygentura studia I stopnia Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki.

• Prowadzone zajęcia dydaktyczne:

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 185/300;
- rodzaje zajęć Dyrygentura – wykład 120/180;

Czytanie partytur – ćwiczenie – 30/60

- ;
- Kształcenie słuchu – wykład – 20/60;
- Konsultacje pracy naukowej – seminarium – 15/0.

- **Dorobek naukowy: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.**

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

3) Kw. II st. Henryk Wierchoń (rok urodzenia: 1953)

• Posiadane stopnie i tytuły naukowe

- kwalifikacje I stopnia w zakresie dyrygentury chóralnej nadane w 1994 r.;
 - kwalifikacje II stopnia w dyscyplinie artystycznej prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych nadane w 2001 r.;
- tytuł profesora sztuk muzycznych – w toku postępowania.

• Data i forma zatrudnienia w uczelni

w Uczelni zatrudniony od 1.10.1986 r. w tym od 1.10.2007 r. na podstawie mianowania w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

- **Prowadzone zajęcia dydaktyczne:**

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 210/180;
- rodzaje zajęć Czytanie partytur – ćwiczenia- 210/180.

- **Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:**
podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 20.06.2012 r.**

- **Dorobek naukowy: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.**

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

4) Dr Wojciech Michniewski (rok urodzenia: 1947)

- **Posiadane stopnie i tytuły naukowe**

- stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej dyrygentura nadany w 2009 r.,

tytuł pracy: „Praca dyrygenta nad materiałem muzycznym nie określonym ściśle w zapisie partyturowym”;

tytuł profesora sztuk muzycznych – w trakcie procedury.

- **Data i forma zatrudnienia w uczelni**

w Uczelni zatrudniony od 1.10.2009 r. w tym od 1.10.2009 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku adiunkta.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

- **Prowadzone zajęcia dydaktyczne:**

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 240/255;
- rodzaje zajęć Dyrygentura – wykład 240;
- Seminarium pracy naukowej – seminarium – 15.

Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:
podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 25.06.2012 r.**

- **Dorobek: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.**

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura

5) Dr Piotr Sułkowski (rok urodzenia: 1970)

- **Posiadane stopnie i tytuły naukowe**

- stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej dyrygentura nadany w 2011 r., tytuł pracy: „Problematyka wykonawcza w recytatywach opery „Napój miłosny” i „Don Pasquale” G. Donizzettiego” w perspektywie pracy dyrygenta z wokalistami”.

- **Data i forma zatrudnienia w uczelni**

w Uczelni zatrudniony od 1.10.2010 r. w tym od 14.02.2011 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku adiunkta.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

- **Prowadzone zajęcia dydaktyczne:**

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 210/165;
- rodzaje zajęć Dyrygentura – wykład 120/60;
Partytura XX i XXI wieku – wykład – 90/60;
Instrumentacja z instrumentoznawstwem 0/30;
Konsultacje pracy naukowej – wykład – 0/15.

Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:
podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 20.06.2012 r.**

Dorobek naukowy: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.

6) Dr Grażyna Wolter - Kaźmierczak (rok urodzenia: 1974)

- **Posiadane stopnie i tytuły naukowe:**

- stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej dyrygentura nadany w 2005 r., tytuł pracy: „Praca z amatorskim zespołem chóralnym jako główny element przygotowań do właściwej realizacji rozprawy doktorskiej w postaci koncertu przewodowego”.

- **Data i forma zatrudnienia w uczelni**

w Uczelni zatrudniona od 1.10.1998 r. w tym od 1.03.2006 r. na podstawie mianowania w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku adiunkta.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

- **Prowadzone zajęcia dydaktyczne:**

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 0/60;
- rodzaje zajęć Czytanie partytur – ćwiczenia - 60.

Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:
podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia II st. **Oświadczenie z dnia 25.06.2012 r.**

- **Dorobek naukowy: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.**

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura

7) Dr Renata Szerafin – Wójtowicz (rok urodzenia: 1970)

• **Posiadane stopnie i tytuły naukowe**

- stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej dyrygentura nadany w 2006 r., tytuł pracy: „Śpiewy pochwalne w muzyce sakralnej na przykładzie *Canti Laudantes* Józefa Świdra i wybranych utworów a cappella”.

• **Data i forma zatrudnienia w uczelni**

w Uczelni zatrudniona od 1.10.2012 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku adiunkta.

Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

• **Prowadzone zajęcia dydaktyczne**

- wymiar zajęć (wykonanie / plan): 0/60;
- rodzaje zajęć Chór Akademicki – wykład - 0/60.

Oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego:
podstawowe miejsce zatrudnienia: AM w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury Jazzu i Edukacji Muzycznej - „dyrygentura” studia I i II st. **Oświadczenie z dnia 28.09.2012 r.**

- **Dorobek: posiada dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura.**

Wniosek: nauczyciel akademicki zaliczony do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek w zakresie obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura

Część II. Pozostali nauczyciele akademicy - zakres ich kwalifikacji i zajęcia dydaktyczne prowadzone na ocenianym kierunku studiów (stan na dzień wizytacji).

¹ w przypadku minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia - dotyczy odpowiednio - doktorów w minimum kadrowym kierunków „pielęgniarstwo” i „położnictwo” oraz osób z tytułem zawodowym magistra w minimum kadrowym studiów o profilu praktycznego

Tytuł, stopień naukowy lub w zakresie sztuki, tytuł zawodowy, imię, nazwisko	Obszar wiedzy/dziedzina nauki/ dyscyplina naukowa	zakresu dorobku praktycznego/doświadczenia zawodowego ¹	Nazwa przedmiotu forma zajęć dydaktycznych
--	---	--	--

Prof. Zbigniew Bargielski	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	Techniki kompozytorskie XX wieku
Kw. I st. Maciej Figas	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	Propedeutyka kompozycji, analiza dzieła muzycznego
Dr Anna Gluska	Obszar nauk humanistycznych	psychologia	Psychologia zarządzania zespołami artystycznymi
Mgr Tomasz Gluska	Obszar sztuki	Instrumentalistyka, gra na trąbce	trąbka
Prof. Marek Jakubowski	Obszar nauk humanistycznych	filozofia	Historia sztuki, estetyka, historia kultury
Kw. I st. Maciej Kamrowski	Obszar sztuki	Instrumentalistyka, gra na wiolonczeli	wiolonczela
Mgr Kamil Kęska	Obszar nauk ścisłych	fizyka	akustyka
Dr Marcin Koczyński	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	Instrumentacja z instrumentoznawstwem, kontrapunkt
Mgr Jacek Lesiński	Obszar nauk humanistycznych	Filologia angielska	Język angielski
Mgr Witold Młóciński	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	harmonia
Kw. II st. Anna Nowak	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	Analiza dzieła muzycznego
Dr Aldona Ossowska-Zwierzchowska	Obszar nauk społecznych	pedagogika	Psychologia z psychologia muzyki
Mgr Reanto Przech	Obszar sztuki	Instrumentalistyka	fortepian
Dr Violetta Przech	Obszar nauk humanistycznych	Kompozycja i teoria muzyki	Muzyka polska XX i XXI wieku
Mgr Małgorzata Królak-Radziejewska	Obszar sztuki	Kompozycja i teoria muzyki	Ćwiczenia harmoniczne
Dr hab. Zenona Rondonańska	Obszar nauk humanistycznych	historia	Proseminarium pracy naukowej
Dr hab. Piotr Salaber	Obszar sztuki	dyrygentura	Muzyka w teatrze
Prof. Wiesława Skrzypek-Ronowska	Obszar sztuki	Instrumentalistyka	fortepian
Prof. Janusz Stanecki	Obszar sztuki	dyrygentura	Chór, zajęcia praktyczne, metodyka prowadzenia

			zespołów chóralnych
Mgr Magdalena Stopińska	Obszar sztuki	Instrumentalistyka	fortepian
Dr Elżbieta Szczurko	Obszar sztuki	teoria muzyki	Krytyka i prelekcja z retoryką, muzyka polska XX i XXI wieku
Prof. Krzysztof Szydzisz	Obszar sztuki	dyrygentura	Emisja głosu
Dr hab. Monika Wilkiewicz	Obszar sztuki	dyrygentura	Chór akademicki
Prof. Elżbieta Wtorkowska	Obszar sztuki	dyrygentura	Emisja głosu
Mgr Małgorzata Szadowiak	Obszar sztuki	Instrumentalistyka	skrzypce
Kw. I st. Grzegorz Dąbrowski	Obszar sztuki	Instrumentalistyka	Fagot

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

1. Kształcenie słuchu (zajęcia hospitowane przez prof. S. Kaczorowskiego), I rok studiów I stopnia, prowadząca: prof. zw. Elżbieta Wiesztordt

Na wstępie prowadząca przedstawiła interesującą strategię sposobu prowadzenia zajęć, na którą składają się m.in.: preferowanie dyktand wykonywanych na instrumentach, których barwa nie jest dobierana zgodnie z przyzwyczajeniami studentów wynikającymi z ich dotychczasowej praktyki wykonawczej (np. dla pianistów preferowana jest barwa instrumentów dętych); szukanie dźwięku (punktu odniesienia) nie na podstawie kamertonu czy fortepianu ale na zasadzie fizjologicznych nawyków wynikających z praktyki śpiewania. Na początku zajęć studenci przedstawiali pracę domową, polegającą na wykonaniu dyktanda ze zbioru M. Dziewulskiej, A. Frączkiewicz, K. Palowskiej. Śpiewali oni razem, z taktowaniem. Prowadząca umiejętnie korygowała niedokładności intonacyjne. Kolejny punkt zajęć polegał na zapisaniu dyktanda atonalnego, prezentowanego z nagrania a realizowanego przez klarnet. Prowadząca inspirowała studentów do samodzielnego rozwiązania problemów, jakie napotkali podczas wykonywania tego zadania. Jednym z punktów zajęć było omówienie dyktanda, realizowanego podczas poprzedniego spotkania. Praca polegała na uzupełnieniu, na podstawie wysłuchanego nagrania krótkiego fragmentu symfonii, wybranych głosów partytury kierując się innymi głosami, które z kolei były już zapisane.

Ocena zajęć dokonana przez prof. S. Kaczorowskiego: podczas zajęć prowadząca stawiała studentom interesujące a zarazem różnorodne zadania w pełni uwzględniające kształcenie umiejętności związanych ze specyfiką kierunku - Dyrygentura.

- 2. Dyrygentura (zajęcia hospitowane przez prof. J. Swobodę), prowadzący: ad. dr Wojciech Michniewski, akompaniatorzy: Dawid Zwiewka, Michał Gozdek, studentka: Agata Srybniak (I rok studiów I stopnia). Temat zajęć: Ludwik van Beethoven – II Symfonia D-dur op. 36. Charakter zajęć : ćwiczenia – prezentacja przygotowanego utworu**

Gruntowne opanowanie techniki dyrygenckiej, skorelowane z umiejętnością studiowania i rozumienia zapisu partyturowego wraz z osiągnięciem kompetencji do w pełni samodzielnego rozwiązywania problemów technicznych i artystycznych, związanych z opracowywaniem dzieł muzycznych, stanowi cel kształcenia w zakresie dyrygentury. Dziełem, punktem rozważań podczas wizytowanych zajęć, była II Symfonia D-dur op.36 Ludwika van Beethovena. Prowadzący zajęcia - pedagog niezwykle skutecznie eliminował błędy prezentującej to dzieło studentce, zwracając uwagę na brak czytelności gestu i jego ekonomikę, wyjaśniając rolę aufktu, sygnalizując zbędne zmiany w tempie. Swoimi uwagami prowokował do poszukiwań w warstwie emocjonalnej, sięgając głęboko do pokładów wrażliwości tworzącej to dzieło studentki, dzięki czemu można było natychmiast zauważyć bardzo interesujące rezultaty artystyczne tych twórczych wysiłków.

- 3. Czytanie partytur (zajęcia hospitowane przez prof. J. Swobodę), prowadzący: kw. II st. Henryk Wierchoń prof. ndzw. AM, student : Bartosz Olejnik (III rok studiów I stopnia). Temat zajęć : transpozycje, czytanie w starych kluczach. Charakter zajęć : ćwiczenia**

Celem tych zajęć jest zdobycie umiejętności czytania partytur dzieł instrumentalnych oraz wokalnie-instrumentalnych w oparciu o znajomość literatury muzycznej i gruntowną wiedzę związaną z budową instrumentów, specyfiką ich brzmienia oraz możliwościami wykonawczymi. Wizytowane zajęcia pokazały szerokie spektrum podejścia do tematu proponowane przez prowadzącego pedagoga, który w pierwszej części zajęć sprawdził wiedzę studenta na temat grupy fletów, omawiając ich rodzaje, szczegóły dotyczące skali, barwy i transpozycji; aby w dalszej części przejść do praktycznych ćwiczeń sprawdzających stopień zaawansowania studenta w umiejętności czytania w kluczu sopranowym, altowym i tenorowym w 3-głosowym chorale Giovanni Martiniego (w opr. W. Raczkowskiego). Opanowaniem transpozycji student musiał się wykazać realizując na fortepianie fragment chorału organowego Jana Sebastiana Bacha „Erschienen ist der herrliche Tag” w opracowaniu na 2 klarnety (A), fagot i waltornię (E). Podsumowanie zajęć stanowiła analiza harmoniczna fragmentu VIII Symfonii G-dur op. 88 Antonina Dwořaka.

- 4. Dyrygentura (zajęcia hospitowane przez prof. J. Swobodę), prowadząca: prof. Elżbieta Wiesztordt, akompaniatorzy : Marzena Frankiewicz, Michał Gozdek, student : Daniel Sałaciński. Temat zajęć: Sergiusz Prokofiew – Symfonia klasyczna D-dur op.25. Charakterystyka zajęć: ćwiczenia – prezentacja przygotowanego utworu**

Wstępem do wykonania Symfonii klasycznej D-dur op.25 Sergiusza Prokofiewa był zestaw ćwiczeń na motorykę ruchu zaproponowany studentowi przez prowadzącą zajęcia prof. Elżbietę Wiesztordt. Właściwa ich realizacja znalazła natychmiast przełożenie na poprawność prezentacji opracowywanego dzieła. Uwagi analityczne dotyczące partytury, korekta ruchów przygotowawczych przeprowadzana przez pedagoga, reakcja na stosowanie odpowiedniej dynamiki, zwracanie uwagi na kontrasty niezbędne w realizacji dzieła

muzycznego, sprawa synchronizacji oddechu z gestem, praca nad niezależnością rąk, to tylko niektóre elementy intensywnej pracy nad doskonaleniem umiejętności studenta podczas wizytowanych zajęć. Sugerowanie poszukiwania sposobów oddziaływania na wyobraźnię wykonawców, jak też zwracanie szczególnej uwagi na artykulację - mającą ścisły związek ze stylistyką wykonywanego dzieła - dopełniło wrażenie niezwyklej rzetelności i staranności prowadzącego zajęcia pedagoga w osiągnięciu zamierzonych efektów kształcenia.

Ocena zajęć dokonana przez prof. J. Swobodę: wizytowane zajęcia odbywały się zgodnie z planem. Charakteryzowały się bardzo wysokim poziomem merytorycznym. Jasny i logiczny sposób ich prowadzenia pozwolił studentom rozumieć istotę rozpatrywanych i analizowanych zagadnień. W czasie zajęć studenci mieli możliwość zadawania pytań oraz formułowania własnych opinii i ocen. Tematy oraz metody nauczania były zgodne z programami przedmiotów zawartymi w Raporcie Samooceny.

5. **Dyrygentura (zajęcia hospitowane przez prof. R. Michalak), prowadzący: prof. dr Z. Rychert, akompaniatorzy: Maciej Stroynowski, Marzena Frankiewicz (stud. II roku studiów II st.), student: Bartosz Olejnik (III rok studiów I st.). Temat zajęć: A. Dworzak - VIII Symfonia G-dur op. 88, cz. I i II.**

Stud. B. Olejnik jest absolwentem Bydgoskiej Akademii Muzycznej, którą ukończył na Wydziale Instrumentalnym w specjalności gra na altówce. Chęć poszerzania umiejętności instrumentalnych o dyrygenckie jest zjawiskiem spotykanym bardzo często, będącym z jednej strony wynikiem autentycznej fascynacji profesją dyrygenta, z drugiej zaś poszukiwaniem alternatywy dla egzystencji w zawodzie muzyka. Fakt ukończenia przez studenta kierunku instrumentalistyka, jest z pewnością rzetelną bazą dla poznawania szeregu tajników i kształcenia umiejętności dyrygenckich. Student B. Olejnik z dużą starannością i zaangażowaniem prezentował, przy współudziale dwóch pianistów, I i II część Symfonii Dworzaka. Uwagi prof. Z. Rycherta kierowane do młodego adepta trudnej sztuki dyrygenckiej, były przekazywane z dużą kulturą i życzliwością. Ogromne doświadczenie i wysokiej klasy profesjonalizm pedagoga, umożliwiały studentowi poznawanie nie tylko szczegółów warsztatowych czy tajników kształtowania interpretacji, ale także umiejętności nawiązywania twórczych relacji w kilkudziesięciosobowym zespole nowopoznanych ludzi. Profesor szereg razy podkreślał iż w pracy z zespołem orkiestrowym warunkiem sine qua non jest kultura osobista, profesjonalizm a także znajomość psychologii.

6. **Dyrygentura (zajęcia hospitowane przez prof. R. Michalak), prowadzący: prof. dr Z. Rychert, akompaniatorzy: Maciej Stroynowski, Marzena Frankiewicz (stud. II roku studiów II st.), student: Maksym Dondalski. Temat zajęć: J. Brahms - II Symfonia D-dur op. 73 cz. I.**

Pedagog zwracał uwagę studentowi na rozpoczęcie utworu za pomocą absolutnie precyzyjnego i właściwego gestu ręki. Wiele cennych wskazówek dotyczyło realizacji większej głębi wyrazu – typowej dla J. Brahmsa – a zarazem sposobu jej uzyskania. Profesor przypominał wielokrotnie iż nuty są tylko pretekstem do ukazania wnętrza kompozytora, a zadaniem dyrygenta jest sugestywne pokazanie i modelowanie różnorodnych ekspresji. Zwracał uwagę na umiejętność reagowania z przysłowiową „prędkością światła” na nieprawidłowości wykonawcze pojawiające się w orkiestrze. Znakomite uwagi Profesora miały też na celu przekonanie studenta o roli dyrygenta na estradzie, który niemal w charakterze „maga” wyczarowuje wspólnie z muzykami orkiestry odpowiednie nastroje i klimaty. Oddech, frazowanie, kreatywność, sugestywność narracja, budowanie napięć,

a ponadto precyzja w realizacji tekstu to tylko niektóre problemy i uwagi przedstawiane podczas zajęć. Znaczącą wartością zajęć prowadzonych przez prof. Z. Rycherta jest także profesjonalne przygotowywanie studentów do nieprzewidzianych, często zaskakujących sytuacji w trakcie próby czy koncertu, jak również nauka budowania pozytywnych relacji w pracy z zespołem orkiestrowym. Znakomicie przygotowani pianiści umożliwiali rzetelną i twórczą pracę nad repertuarem i kształceniem umiejętności dyrygenckich studentów.

7. Analiza dzieła muzycznego (zajęcia hospitowane przez prof. Reginę Michalak), prowadząca: kw. II st. Anna Nowak prof. AM, studenci II roku studiów I stopnia

Tematem zajęć były idee konstrukcyjne fugi J. S. Bacha na przykładzie: Fugi C-dur, B-dur, F-dur i D-dur z Wohltemperiertes Klavier powstałych w roku 1722. Pani Anna Nowak przeprowadziła szczegółową analizę każdej z czterech ww. fug omawiając charakter i budowę tematu, a następnie zróżnicowany zasadniczo układ konstrukcji formalnej i harmonicznej. W trakcie wykładu Pani Anna Nowak kierowała również pytania do studentów, aby przekonać się o ich aktualnej wiedzy i rozumieniu na bieżąco omawianej problematyki. Wszystkie odpowiedzi były pozytywne. Istotnym dopełnieniem interesującego wykładu połączonego z analizą, było zaprezentowanie ich w mistrzowskim wykonaniu Glena Goulda zarejestrowanego na płycie CD. Wykład Pani Anny Nowak przyjęty był przez studentów z dużą uwagą i zainteresowaniem.

Ocena zajęć dokonana przez prof. R. Michalak: hospitowane zajęcia odbywały się zgodnie z planem, prowadzone były w sposób merytoryczny i z dużym zaangażowaniem. Wszyscy pedagodzy wykazali wiedzę w zakresie prowadzonego przedmiotu, doświadczenie artystyczne i pedagogiczne, pozwalające korygować błędy i uchybienia studentów, gwarantując jednocześnie ich właściwy rozwój studentów. Fakt ten świadczy o bardzo umiejętnym doborze kadry pedagogicznej, zapewniającej proces kształcenia na najwyższym poziomie zawodowym. Zajęcia dydaktyczne są prowadzone w wizytowanej jednostce zgodnie z programem studiów przedstawionym w raporcie samooceny i sylabusach. Programy nauczania zostały właściwie opracowane dla kierunku dyrygentura. Studenci wykazują chęć zdobywania wiedzy i umiejętności zawodowych. Pedagodzy swoją pracą pedagogiczną udowadniają, że są nie tylko znakomitymi artystami, ale również wybitnymi pedagogami.